

TREBALL FINAL DE MÀSTER

Màster universitari de Comunicació
corporativa, protocol i esdeveniments
Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

TÍTOL DEL TFM: ROYAL WEDDING PLAN. Organització del futur enllaç de la Princesa d'Astúries

AUTORA: Andrea Espinosa Vide

TIPOLOGIA DE TFM: Pràctic-professionalitzador

TUTORA ACADÈMICA QUE ASSUMEIX LA DIRECCIÓ DEL TFM: M^a del Carmen Portugal Bueno

POBLACIÓ I DATA: Barcelona, gener del 2019

0. ÍNDEX

---

1. RESUM.....	4
1.1 Abstract	5
2. INTRODUCCIÓ.....	6
2.1 Justificació de la proposta	6
2.2 Objectius	7
3. MARC TEÒRIC.....	8
3.1 La figura del <i>wedding planner</i>	8
3.1.1 Funcions	8
3.1.2 Responsabilitats	8
3.1.3 Tasques principals	9
3.2 El codi cerimonial i de protocol aplicable a Espanya	9
3.2.1 Real Decret 2099/83	10
3.2.2 Real Decret 1368/87	10
3.2.3 Real Decret 470/2014	11
3.3 Antecedents: l'enllaç de les Reines i hereves de la Corona a Europa	11
3.3.1 Reina Isabel II d'Espanya	11
3.3.2 Reina Isabel II d'Anglaterra	12
3.3.3 Princesa Victòria de Suècia	13
3.3.4 Anàlisi comparatiu	14
4 METODOLOGIA.....	15
5 PROPOSTA PRÀCTICA.....	16
5.1 Constitució de l'equip de treball	16
5.2 Pre-cerimònia	17
5.2.1 Reunió amb els nuvis	17
5.2.2 Anunciament de l'enllaç al poble espanyol	18
5.2.3 Documentació i tràmits previs	18
5.2.4 Llista de convidats i mapa de públics	20
5.2.5 Espais de celebració	22
5.2.6 Invitacions	22
5.2.7 Cerca i recomanació de proveïdors	25

5.2.8	Arres	27
5.2.9	Codi de vestimenta	27
5.3	Cerimònia	28
5.3.1	Decoració de la Catedral de l'Almudena	28
5.3.2	Ordenació a la Catedral de l'Almudena	29
5.3.3	Salutació des del balcó	32
5.3.4	Decoració del Pati del Príncep	32
5.3.5	Ordenació i precedències a la taula	32
5.3.6	Banquet	34
5.3.7	Música i ball	34
5.3.8	Periodistes i fotògrafs. Programa pels mitjans	35
5.3.9	Cronograma	38
5.4	Post-cerimònia	40
5.4.1	Trasllat i acomodament dels convidats	40
5.5	Pressupost	40
6	RESULTATS.....	42
7	BIBLIOGRAFIA.....	44
8	ANNEXES.....	50

1. RESUM

La creativitat i l'empatia són dos essencials a l'àmbit professional de la comunicació, tot permetent la creació de missatges potents i perdurables que convencin i emocionin. De forma relacionada, l'anticipació i la planificació són dos exigències del món dels esdeveniments que ajuden a combatre els imprevistos del directe i coordinar un equip de treball.

Tots quatre atributs queden concentrats en la figura de nova creació del *wedding planner*, qui per mitjà de l'escolta activa, la voluntat d'innovar i l'àmplia agenda de contactes crea l'estratègia de comunicació adequada.

El present Treball planteja un repte: organitzar i comunicar el futur enllaç matrimonial de l'Altesa Reial la Princesa d'Astúries amb un plebeu. Donada la magnitud i transcendència de l'acte, així com les múltiples pautes protocol·làries d'obligada aplicació, resulta innegable la necessitat de crear un equip de *wedding planner* que integri professionals de la comunicació, del protocol, de la planificació i de les relacions institucionals. Per mitjà de reunions periòdiques presencials amb els protagonistes de l'acte, l'estudi de Reals Decrets d'actual vigència a Espanya i l'anàlisi de tradicions reials, l'equip de treball proposa el desenvolupament de totes les etapes de l'acte: la pre-cerimònia, la cerimònia i la post-cerimònia. Amb l'ajut d'empreses proveïdores de proximitat i reals, el *wedding planner* realitzarà una proposta d'aplicació en el futur, que també s'adeqüi al gust i al pressupost prèviament establert.

Posteriorment, el repartiment de tasques i responsabilitats queda establert pel calendari de producció, mentre el perfecte desenvolupament de l'acte i la coordinació dels proveïdors depèn del cronograma cerimonial. No obstant, la proposta de *wedding plan* també deixa marge de rectificació, donat el caràcter anticipat en el temps del Treball, que impedeix aportar noms i càrrecs verídics.

Sense oblidar el caràcter comunicatiu de tot acte, l'expectació mediàtica internacional que aquest desperta i l'enorme volum d'audiència prevista, es dissenya el programa mediàtic, que ajuda a periodistes i fotògrafs acreditats a cobrir la notícia amb informació rellevant i de primera mà.

Amb tot, es busca organitzar un enllaç matrimonial que, a més dels punts comuns de tot enllaç matrimonial, també integri el repte extra d'albergar figures de rellevància mundial, com ara Famílies reials, membres institucionals, celebritats i mitjans de

comunicació, entre d'altres. Tot, amb la intenció d'aportar el primer *wedding plan* per a l'enllaç escollit.

- Paraules clau: *wedding planner*, esdeveniment, protocol, casament reial, Princesa d'Astúries, Família Reial d'Espanya.

1.1 Abstract

Creativity and empathy are essentials in communication professionals. That is because these characteristics help to create powerful and memorable messages that will convince and move people. Also, anticipation and planning are needed in events professionals, because they help to eliminate unforeseen circumstances and coordinate a work team.

The wedding planner, a new communication professional who has these four attributes, is the responsible to create an accurate communication strategy, after listening to the couple, proposing new ideas and using their contact list.

The present project has the following challenge: organising the future Princess of Asturias wedding with a plebeian. Because of the magnitude, importance and limitations of this event, a wedding planner team is necessary. It will be compound by communication, protocol, planning and institutional relationships experts. The team will need to meet regularly, study some Spanish orders and analyse similar events to propose the three event's phases: pre-ceremony, ceremony and post-ceremony. Thanks to the collaboration with close companies, the wedding planner team will be able to design a project that could be useful in the future, according to the couple tastes and the budget.

Then, tasks and responsibilities will be summed up in the production calendar and the event timing in the timeline. But, this project is also flexible, because being created in advance it is impossible to provide names and positions.

As all events, it pursues a communication aim and has to please a vast range of press and audience, so the project also includes a press-program to easy journalists and photographers job, giving them the information they need.

In conclusion, the present project organises a special wedding, because it admits very important people around the world, such as royal families, institutional members, celebrities and press. The main aim is to create the very first Princess of Asturias' wedding plan.

- Key words: wedding planner, event, protocol, royal wedding, Princess of Asturias, Spanish Royal Family.

2. INTRODUCCIÓ

El món dels esdeveniments no deixa lloc a l'espontaneïtat ni la improvisació. Es tracta d'un acte perfectament planificat que emet en rigorós directe un missatge potent a perdurar en la memòria. Tal organització és encara més essencial quan l'expectació esdevé internacional i els mitjans de comunicació el converteixen en un acte televisat.

Tanmateix, l'enllaç d'un membre de la reialesa espanyola, i encara més de l'hereva de la Corona, implica un enorme desplegament i coordinació de l'amplíssim mapa de públics que intervé en les fases de planificació, realització i comunicació de la cerimònia.

Resulta essencial, doncs, la figura del *wedding planner*, qui assumeixi, juntament amb el seu equip de professionals, la totalitat de responsabilitats i tasques per assegurar-ne l'èxit i el gaudi dels contraents, així com l'adequació al codi cerimonial i protocol·lari d'obligada aplicació a Espanya. Amb la guia –*wedding plan*– que proposa el present Treball, arribat el veritable moment de l'enllaç serà més àgil estructurar l'esdeveniment, reduint els riscos i dubtes que sovint sorgeixen en moments de pressió i emoció.

Així, estudiant els Reals Decrets que es refereixen a l'ordenament general de precedències i al règim de títols, tractaments i honors, com també analitzant i comparant enllaços de característiques similars, es proposa el projecte pràctic, que pretén combinar tres branques del Màster: l'organització d'esdeveniments, el protocol i el subsector del *wedding planner*. En un context futur el més versemblant possible, creat en base a una àmplia bibliografia, dades reals aportades per proveïdors, institucions i experts en la matèria es culmina el Treball amb un puntual cronograma i l'aproximació del pressupost total mitjà.

2.1 Justificació de la proposta

Apassionada del món dels esdeveniments, admiradora de l'impacte emocional dels actes i orientada a especialitzar-me en l'organització professional d'enllaços, confio els propòsits personals següents al projecte:

1. Ser *wedding planner* durant un semestre, procurant aportar la màxima professionalitat tot i el caràcter pedagògic del projecte.
2. Introduir-me al món de l'organització d'esdeveniments i, més específicament, dels casaments.

3. Estudiar les principals normes protocol·làries d'aplicació a Espanya per mitjà de la bibliografia i amb el contacte amb professionals experts en protocol.
4. I ampliar la xarxa de contactes amb empreses proveïdores i professionals del sector.

2.2 Objectius

El Treball busca descobrir les pautes d'organització i protocol que ha de seguir un *wedding planner* en la planificació d'un casament de la Família Reial espanyola, tot assolint els objectius següents:

1. Proposar el primer *wedding plan* per al futur enllaç de la Princesa d'Astúries amb un plebeu.
2. Formular un projecte flexible que pugui ser d'aplicació en el futur.
3. Planificar i coordinar les fases de l'anunciament i la celebració de l'enllaç, aplicant rigorosament el codi cerimonial i de protocol espanyol que recullen els Reals Decrets 2099/1983, 1368/1987 i 470/2014.
4. Dissenyar un pla de comunicació que garanteixi una cobertura mediàtica de l'enllaç al territori nacional i internacional.
5. Sintetitzar totes les activitats de l'acte en un cronograma.
6. Aproximar el cost total de l'acte a partir dels pressupostos verídics proporcionats per empreses proveïdores.
7. I proposar possibles actualitzacions protocol·làries.

3. MARC TEÒRIC

3.1 La figura del *wedding planner*

Serenitat. Empatia. Experiència. Resolució. I molta organització. El sector nupcial, juntament amb el món de la comunicació, presenta la figura del *wedding planner* com a resposta a les necessitats d'una generació de nuvis que busca sorprendre els convidats mentre trenca amb la tradició. Una figura ja estesa als Estats Units (Busquets i Ramiro 2015) que cura la indecisió, els nervis i la manca de temps dels contraents.

3.1.1 Funcions

Per mitjà d'un projecte a mida o d'un paquet tancat, el *wedding planner* posa a disposició dels nuvis un servei d'organització, disseny, coordinació i assessorament en les fases de plantejament i celebració de l'enllaç (Busquets i Ramiro 2015). Específicament, se n'esperen les competències següents:

- Assessorar de forma empàtica, respectant els gustos, necessitats i pressupost de la parella
- Aportar coneixement sobre les tendències del sector
- Contactar, negociar i coordinar els proveïdors
- Reduir l'estrès, la preocupació i els imprevistos que puguin sorgir durant la cerimònia
- Estalviar temps, diners i esforç en la cerca de proveïdors
- I aportar idees creatives que distingeixin el casament (Busquets i Ramiro 2015)

3.1.2 Responsabilitats

Amb la signatura del contracte i el cobrament dels honoraris, el *wedding planner* es compromet amb els nuvis a:

- Establir un canal de comunicació bidireccional per mantenir-los informats de tot avenç i novetat
- Consultar-li les decisions, exposant-hi els pros i els contres
- Garantir una resposta quasi immediata en la resolució dels dubtes
- Assistir a les reunions amb el proveïdor, tot negociant per obtenir les millors condicions (Busquets i Ramiro 2015)

- I assolir l'èxit general de la boda, sent necessari anticipar-se i gestionar qualsevol incidència

3.1.3 Tasques principals

De forma completa o bé parcial –per paquets, segons les necessitats de la parella-, el *wedding planner* assumeix les principals tasques d'organització de la boda, que implica:

- La cerca i recomanació de proveïdors que s'adeqüin a les preferències i pressupost del client, així com pactar les condicions i intentar negociar un bon preu. Entre d'altres, alguns proveïdors que formen part dels imprescindibles són el de les aliances, el lloguer de mobiliari, la bellesa, el servei de restauració, la decoració, la fotografia, les invitacions, el còctel i el vestit (Busquets i Ramiro 2015).
- El disseny i l'ambientació del dia de l'enllaç mitjançant una decoració única, especial i personalitzada que incorpori les darreres tendències del sector i els propis dots creatius.
- L'assessorament i el protocol que guiarà els nuvis en el desenvolupament de la celebració (Busquets i Ramiro 2015).
- I la coordinació del dia de la cerimònia per assegurar la perfecta sincronització dels proveïdors en el temps i la forma que recull el programa-cronograma (Busquets i Ramiro 2015). Durant els dies previs, el *wedding planner* haurà de dirigir un assaig general i supervisar cada detall i, arribat el dia, seguir de prop tot moviment de la boda, fins que s'iniciï la festa posterior.

3.2 El codi cerimonial i de protocol aplicable a Espanya

L'actual protocol espanyol té origen a Borgonya –regió del nord-est de França- al segle XV, quan el duc Felip III estableix un codi de vestimenta i tracte determinats com a escenificació del poder monàrquic davant els enemics polítics. És durant el banquet de l'enllaç amb la Reina de Castella, Joana la Boja, que l'etiqueta borgonyona s'instaura a Espanya, a l'època dels Reis Catòlics. D'aleshores ençà, la monarquia utilitza les cerimònies borgonyones com a exaltació de la reialesa, la posició i la legitimació del poder. El segle XIX, les Corts de Cadis copien tal cerimonial per garantir l'acceptació ciutadana de tota institució política, donant lloc al cerimonial d'Estat, parlamentari i diferenciat de la Cort (Sánchez, 2015).

3.2.1 Real Decret 2099/83

Data del 4 d'agost de 1983 i aprova l'ordenament general de precedències a l'Estat, a mode de proveir una regulació en l'assistència a actes oficials i substituir les normes, ja obsoletes per la nova estructura constitucional. Busca complir i reconèixer la titularitat, investidura o representació de la Corona, les autoritats, les institucions, les corporacions i les personalitats de l'Estat (BOE, 1983).

Serà la Prefectura de Protocol de l'Estat el responsable d'aplicar les normes d'ordenament i, en col·laboració amb el Ministeri d'Afers Exteriors, coordinaran la precedència –condició específica d'una persona que determina el seu ordre, situació i ubicació en tota activitat humana pluripersonal (De Urbina, 2001)- quan assisteixin representants diplomàtics i autoritats de l'estranger (BOE, 1983).

A mode de síntesis, el Real Decret indica que:

- Seran considerats actes de caràcter general els organitzats per la Corona, el Govern, l'Administració de l'Estat, les Comunitats Autònomes i les Corporacions Locals, i aplicaran el que disposa l'Ordenament General.
- Quan assisteixen varies persones del mateix rang i ordre de precedència, prevaldrà, sempre, el de la pròpia residència (BOE, 1983).
- El règim de precedències es distribueix en tres rangs d'ordenació: individual – ordre singular d'autoritats, titulars de càrrecs públics i personalitats-, departamental –Ministeris- i col·legiat –institucions amb caràcter col·lectiu-.
- La Casa Reial comunicarà oportunament a la Prefectura de Protocol de l'Estat els membres de la Família Reial que assisteixen a l'acte (BOE, 1983).

3.2.2 Real Decret 1368/87

Signat l'any 1987 estableix el règim de títols, tractaments i honors de la Família Reial i dels Regents i, principalment, indica que:

- El titular de la Corona es denomina Rei o Reina d'Espanya i rep el tractament de Majestat de forma vitalícia (BOE, 1987). També, la consort del Rei és denominada Reina, mentre el consort de la Reina correspon a la Dignitat de Príncep.
- L'hereu de la Corona, des del naixement o el seu nomenament, té la Dignitat de Príncep o Princesa d'Astúries, mentre la resta dels fills són Infants d'Espanya; tots reben el tractament d'Altesa Reial (BOE, 1987).

- Els fills dels Infants d’Espanya tenen la consideració de Grans d’Espanya i reben el tractament d’Excel·lència.

3.2.3 Real Decret 470/2014

Amb l’abdicació del Rei Don Joan Carles I de Borbó es modifica l’anterior Real Decret 1368/87, que estableix l’adequat tractament de Ses Majestats els Reis i la regulació de l’estatut com a símbol de gratitud per les dècades al servei d’Espanya i dels espanyols (BOE, 2014):

- Don Joan Carles de Borbó mantindrà, vitalíciament, l’ús amb caràcter honorífic del títol de Rei, amb tractament de Majestat i els honors anàlegs als establerts per a l’hereu de la Corona (BOE, 2014).
- Doña Sofía de Grècia conservarà vitalíciament l’ús amb caràcter honorífic del títol de Reina, amb tractament de Majestat i els honors anàlegs als establerts per a la Princesa o Príncep d’Astúries (BOE, 2014).
- L’ordre de precedències en l’Ordenament General de Precedències de l’Estat que aprova el Real Decret 2099/83 serà l’immediatament posterior als descendents del Rei Don Felip.

3.3 Antecedents: l’enllaç de les Reines i hereves de la Corona a Europa

Tan sols deu països conserven avui dia la monarquia a Europa, dels quals tres – Espanya, Mònaco i Liechtenstein- encara prioritzen el baró a l’ordre de successió. D’acord l’article 57 de la Constitució Espanyola, “la successió al tro seguirà l’ordre de primogenitura i representació, preferint-se sempre la línia anterior a les posteriors; en la mateixa línia, el grau més pròxim al més remot; en el mateix grau, el baró a la dona; i en el mateix sexe, la persona de més edat” (Casa de Su Majestad el Rey).

Del contrari, els set països monàrquics restants –Bèlgica, Dinamarca, Holanda, Luxemburg, Noruega, Suècia i Regne Unit- situen el primogènit a la primera línia de successió (CNN, 2014). És per aquest motiu que, des del segle XIX, únicament s’han celebrat tres enllaços matrimonials de Reines o hereves de la Corona a Europa.

3.3.1 Reina Isabel II d’Espanya

Era 10 d’octubre de 1846 quan la Reina Isabel II contraïa matrimoni amb l’Infant i duc de Cadis Francesc d’Assís de Borbó al Palau Reial, específicament a la sala del Tro (Gaceta, 1846). A l’hora assenyalada, els Reis entraven a la sala acompanyats dels gentilhomes de la Casa, majordoms i Grans d’Espanya i seguits per les dames i els gentilhomes de la Cambra (Gaceta, 1846). Posteriorment, les dues comitives – formades per quatre Grans, quatre majordoms i quatre gentilhomes- conduïen els

nuvis a la sala de cerimònia, a la vegada que el Secretari de la Cambra anunciava l'entrada dels Prínceps i aquests feien la deguda cortesia als Reis.

Finalitzada la cerimònia religiosa i el ritual d'interrogacions, així com també els consentiments, els convidats donen l'enhorabona als Prínceps.

3.3.2 Reina Isabel II d'Anglaterra

Es tracta del primer enllaç Reial celebrat després de la Segona Guerra Mundial – encara en època de racionament de menjar i roba (Royal Collection Trust, 2007)-, on l'hereva i actual Reina d'Anglaterra s'unia al Duc d'Edimburg el 20 de novembre de 1947 a l'Abadia de Westminster.

Pre-cerimònia

Era 9 de juliol de 1947, i després de rebre un anell de compromís de platí i diamants, quan s'anunciava l'imminent –quatre mesos després- enllaç de la Princesa Elizabeth amb Philip Mountbatten (Royal Collection Trust, 2007).

Cerimònia

Arribat el dia, la Reina, acompanyada per la Princesa Margaret, abandonava el Palau de Buckingham direcció l'Abadia de Westminster, mentre el Rei i la núvia partien amb el carruatge oficial –l'Irish State Coach- escoltats pels Life Guardians, qui lluien l'uniforme complet per primera vegada des de l'any 1939 (Royal Collection Trust, 2007). Dins l'Abadia, vuit dames d'honor i dos patges guiaren la Princesa a l'altar, vestida amb un disseny de setí decorat amb 10.000 perles importades d'Amèrica, una tiara prestada per la mare i un ram d'orquídies blanques amb una branca de murta que havia crescut a l'arbust que la reina Victòria havia plantat el dia del seu casament. Tot, al ritme de la marxa nupcial de Parry.

Oficiada pels arquebisbes de Canterbury i York, la cerimònia albergà 2.000 convidats, a la vegada que la ràdio BBC ampliava la difusió en directe a més de 200 milions d'oients arreu del món (Hola, 2011) i el poble britànic sortia al carrer per felicitar els nuvis.

Posteriorment, la Família Reial ofería a 146 convidats –inclou les Cases Reials de Grècia, Dinamarca, Iraq, Noruega, Romania, Espanya, Suècia i Iugoslàvia- un banquet al Saló *Ball Supper* del Palau de Buckingham, que quedava clausurat amb el pastís nupcial de quatre pisos –tallat amb l'espasa naval del Príncep Philip- que McVitie & Price havien preparat (Royal Collection Trust, 2007).

Post-cerimònia

Deu-mil telegrams arribaven d'arreu del món al Palau de Buckingham per a felicitar la parella; més de 200.000 persones visitaven l'exhibició dels regals de l'enllaç al Palau St. James entre el novembre de 1947 i el març de 1948; i milers d'espectadors visualitzaven el film de l'esdeveniment als cinemes de tot el país (Royal Collection Trust, 2007).

3.3.3 Princesa Victòria de Suècia

El 19 de juny de 2010 es celebrava el casament de la primera hereva al tro de la monarquia sueca, la Princesa Victòria. Vuit anys de tribulacions i peticions de referèndum perquè el poble determinés l'aprovació del matrimoni culminaven amb l'enllaç de la Princesa i Daniel Westling davant el testimoni de 1.200 convidats i 250.000 ciutadans que s'acostaven a la catedral de Sant Nicolàs (Merino, 2010).

Pre-cerimònia

Fou el rei –i pare de la Princesa Victòria- Carles XVI Gustau qui anuncià el compromís matrimonial al Palau Reial d'Estocolm, després que el consentís d'acord els procediments que estableix la Constitució sueca (Merino, 2010). Posteriorment, la Directora de premsa i comunicació de la Casa Reial oferia als periodistes i agències de notícies una breu roda de premsa on prendre fotografies de la parella. Durant un any i mig, el mestre de cerimònies de la Cort Reial sueca instruïa el futur consort de la Princesa sobre l'organització de la Casa Reial, la història de la monarquia sueca, les tradicions, els projectes del govern i l'administració municipal i la cultura sueca, entre d'altres (Merino, 2010).

Prop de quinze dies abans de l'enllaç, els nuvis van complir amb la tradició de l'amonestació, cerimònia de gran rellevància a Suècia celebrada a l'església del Palau Reial d'Estocolm davant el testimoni de 400 convidats.

El 17 de juny, dos dies abans de l'enllaç, els pares dels nuvis van oferir un sopar privat al Palau de Drottningholm –residència privada de la Família Reial- per a 200 convidats i, el dia següent, el govern suec organitzava un sopar de gala als nuvis, complementat amb un concert del duo Roxette gentilesa del Parlament (Merino, 2010), on l'etiqueta requeria *Black tie*.

Cerimònia

Seguint amb la tradició, s'escollí el 19 de juny per celebrar un nou enllaç reial suec. La catedral de Sant Nicolàs obrí les portes dues hores abans per garantir l'esgraonada entrada dels 1.200 assistents (Merino, 2010), on totes les Cases Reials regnants hi

eren representades. Trencant el protocol, la Princesa va recórrer tan sols mig camí cap a l'altar acompanyada del Rei; el darrer tram el completava de la mà del nuvi, precedits per deu dames i patges.

La Princesa Victòria Iluïa l'heretada tiara dels Camafeus, propietat de l'emperadriu i esposa de Napoleó Bonaparte, Josefina. D'altra banda, el mestre de cerimònies de la Cort recollia, de la Cambra del Tresor, les corones del Príncep Hereu i del Príncep Guillem, col·locant-les a esquerra i dreta de l'altar, segons mana l'antiga tradició (Merino, 2010). La celebració seguia la litúrgia sueca, que inclou el ritus dels anells, els vots i la benedicció, i quedava clausurada amb la música tradicional i moderna que ofería La Real Filarmònica sueca i un component del grup Abba.

Finalitzada la cerimònia, els nuvis saludaven el poble des d'una carrossa i, posteriorment, rebien l'homenatge dels vaixells nacionals i estrangers mentre recorrien la Badia d'Estocolm des de l'embarcació reial (Merino, 2010).

Sis-cents, dels 1.200 assistents a la cerimònia nupcial, eren també convidats al banquet. Disposats en una enorme taula presidencial en forma de T –per als 98 convidats de major rang- ordenada de forma lineal i 53 taules rodones, els assistents gaudiren d'una llagosta noruega després del breu discurs oficial del rei (Merino, 2010).

3.3.4 Anàlisi comparatiu

Estudiats els tres esdeveniments històrics més similars, resulta interessant destacar-ne els principals punts en comú –a tenir en compte també en l'organització de l'enllaç de la Princesa d'Astúries-:

- El monarca és el responsable d'anunciar públicament l'enllaç matrimonial
- Es celebra la cerimònia religiosa, ja que tot i la aconfessionalitat –no adhesió o reconeixement oficial de cap religió- de l'Estat i la neutralitat dels poders públics en matèria religiosa, la Constitució tampoc estableix un mur de separació amb l'església catòlica (Foro Real, 2004)
- L'espai de celebració del banquet forma part del recinte Reial
- La núvia és guiada per dames i patges fins l'altar
- L'hereva llueix la tiara com a símbol de la Corona
- Es programa un recorregut pels principals carrers de la ciutat i així saludar i involucrar el poble
- Es permet l'accés a periodistes i fotògrafs que retransmetin l'enllaç en directe o bé mitjançant una pel·lícula

4. METODOLOGIA

Donat el caràcter anticipat de l'esdeveniment, s'adopta una metodologia d'estudi qualitativa que ubica al centre de l'observació els antecedents anàlegs a la història, n'interpreta els significats culturals i ajuda a crear una proposta de futur.

Així, s'empra un ampli ventall de fonts informatives primàries que aporten informació directa i original, així com testimonials. Específicament, les principals fonts de coneixement consultades són:

- Llibres especialitzats en matèria d'organització d'esdeveniments, protocol i cerimonial a mode de lliçó de grans autores com la professora i conferenciant Julia Escamilla i la presidenta de l'Organització Internacional de Protocol i Cerimonial (OICP) María Teresa Otero
- Notícies a diaris nacionals i internacionals que narren amb detall els enllaços que el precedeixen, aportant el context de referència
- Articles de premsa especialitzada que aporten informació tècnica de qualitat, com la Revista Internacional de Protocol
- Reals Decrets subordinats a la Constitució espanyola que estableixen les obligacions i limitacions de l'esdeveniment –i del Treball- en termes de protocol
- *Blogs* especialitzats en l'àmbit de la comunicació i webs oficials d'entitats com la Casa de Sa Majestat el Rei

Amb tot, es busca garantir l'autenticitat i professionalitat del projecte amb fonts d'inspiració i d'informació fiables que aportin aplicabilitat arribat el moment. És per això que també s'ha establert comunicació, via correu electrònic, amb el Cap de Protocol de la Casa Reial (veure annex 8.3) i les empreses proveïdores seleccionades al punt 5.2.7. del Treball.

5. PROPOSTA PRÀCTICA

5.1 Constitució de l'equip de treball

Donada la magnitud de l'esdeveniment, la repercussió internacional d'aquest, l'ampli mapa de públics involucrat i el volum de recursos a gestionar, la *wedding planner* escollida per mitjà de concurs crea l'equip de treball definitiu, integrat per professionals de l'àmbit comunicatiu i protocol·lari majoritàriament, així com profunds coneixedors de la Casa Reial. Així, l'equip l'integren:

- Secretari General de la Casa Reial, sent un òrgan de recolzament i assistència immediata i directa a Sa Majestat els Reis durant les seves funcions (Casa Real.es)
- Director de comunicació de la Casa Reial, com a únic vincle amb els mitjans de comunicació
- Cap de Protocol de la Casa Reial, responsable de coordinar el protocol durant les activitats oficials de la Família Reial (Casa Real.es)
- Gabinet de Planificació i Coordinació de la Casa Reial
- Ministeri d'Afers Exteriors
- Prefectura de Protocol de l'Estat, assumint la responsabilitat d'aplicar les normes protocol·làries de l'estudiat Ordenament general de precedències (Gobierno de España.es)
- Servei de Protocol del Ministeri d'Afers Exteriors, per establir les precedències entre representants diplomàtics, autoritats, personalitats i demés –espanyoles i estrangeres- en actes públics de caràcter internacional (Gobierno de España.es)
- Portaveu del Patrimoni Nacional, com a representant del llegat artístic i cultural de la Corona espanyola que s'exhibirà a l'esdeveniment

Així, l'organigrama d'aquest nou i provisional equip de treball –fins a la finalització de l'enllaç- serà el següent:

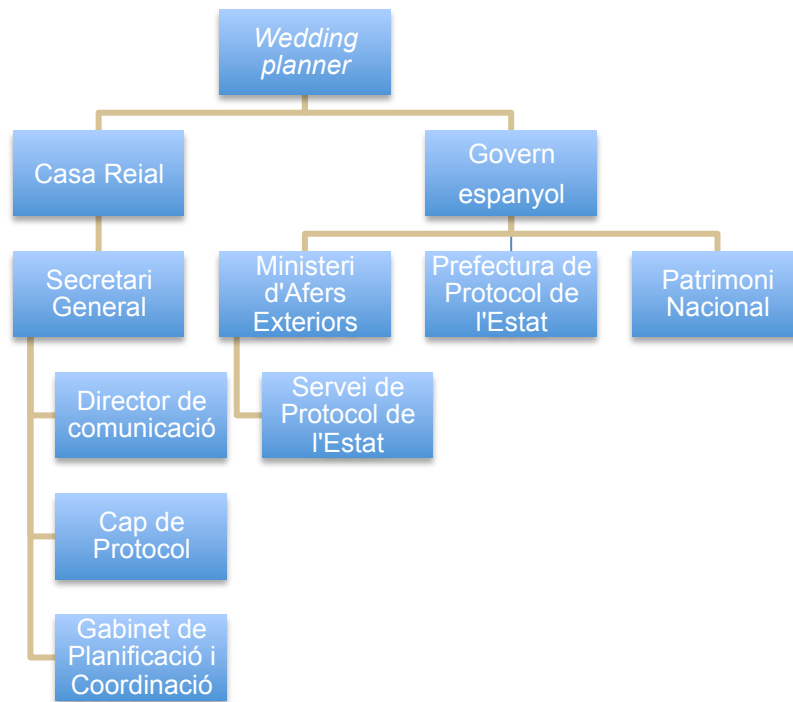

Figura 1. Organigrama de l'equip de treball. Font d'elaboració pròpia.

5.2 Pre-cerimònia

5.2.1 Reunió amb els nuvis

Com a garantia de confidencialitat, la *wedding planner* –especialitzada en esdeveniments oficials i presentada a concurs- visitarà la residència dels Prínceps d'Astúries, La Zarzuela, per a conèixer els desitjos cerimonials de la parella, les limitacions protocol·làries que estableix la Casa Reial espanyola, així com les dades generals –espais, data i hora- de la celebració en una primera reunió.

Serà imprescindible que la *wedding planner* porti material –*portfoli*- com a font d'inspiració, fent espai a la creativitat entre l'establert pel protocol. Com a projecció de professionalitat, elegància i responsabilitat durà un vestit de pantaló fosc i camisa –evitant l'escot i el maquillatge extremat- que ajudi a causar una bona primera impressió.

Tal reunió té l'objectiu d'extreure la màxima informació de la parella i, especialment, els punts imprescindibles en un enllaç de la reialesa.

A mode de tancament i després de la trobada, la *wedding planner* serà capaç d'emplenar el qüestionari inicial (veure annex 8.1) en detall, tot recopilant la informació més estratègica de la cerimònia que marqui l'essència i el desenvolupament de l'esdeveniment.

El dia següent, la *wedding planner* enviarà un correu electrònic als Prínceps per fer un seguiment de la reunió, posant-se a disposició i esperant l'elecció final del client.

5.2.2 Anunciament de l'enllaç al poble espanyol

Coneguda la notícia, la Casa Reial emetrà un breu comunicat oficial –firmat pels Reis– que anunciï l'enllaç de la Princesa i convoqui, pocs dies després, els mitjans de comunicació a la petició de mà oficial. L'acte, a celebrar als jardins del Palau Reial d'El Pardo, acollirà l'intercanvi de regals dels promesos, la roda de premsa de la parella i la compareixença de les respectives famílies, que permetrà als mitjans nacionals i internacionals fotografiar i conversar en una trobada protocol·lària i propera.

Figura 2. Comunicat oficial que anuncia l'enllaç matrimonial al poble espanyol i la premsa. Font d'elaboració pròpia

Tot això serà aplicable sempre que el Rei Felip aprovi l'enllaç de l'hereva. Del contrari, i segons mana l'article 57.4 de la Constitució espanyola (Congreso.es), la Princesa d'Astúries quedaria exclosa i rellevada per la Infanta Sofia en la successió.

5.2.3 Documentació i tràmits previs

Enrere queda la Pragmàtica Sanció de 1776 de Carles III que impedia contraure matrimoni entre persones desiguals, obligant a reis i infants perdre els seus drets reials a l'enllaçar-se amb persones de rang o condició inferior (Rebelión, 2003).

Actualment, doncs, la Princesa d'Astúries pot contraure matrimoni amb el plebeu escollit sense oposició alguna.

Tot i la aconfessionalitat de l'Estat espanyol, aquest ha de tenir present les creences religioses del poble espanyol i cooperar amb l'església catòlica i les demés confessions (Foro Real, 2004). Així doncs, en compliment del dret canònic que indica que "l'únic enllaç matrimonial vàlid i consistent és el concedit per l'Església Catòlica" (Escamilla, 2005), la Família Reial haurà de formalitzar el matrimoni eclesiàstic, sempre que almenys un dels futurs contraents hagi estat batejat –és el cas de la Princesa d'Astúries-. Escollida la Catedral de l'Almudena, l'única a Espanya consagrada pel Papa i ubicada al recinte del Palau Reial, la parella contactarà amb el rector per informar-se dels tràmits necessaris i obtenir l'expedient matrimonial (Escamilla, 2005). Ambdós contraents hauran de comparèixer a les respectives parròquies i complimentar un expedient, tot aportant:

- Certificat de partida de naixement o fe de baptisme de la respectiva parròquia
- Document Nacional d'Identitat
- Llibre de família
- Testimonis de solteria
- Publicació de les amonestacions per anunciar la unió matrimonial als feligresos
- Presència dels testimonis que firmaran l'acta el dia de l'enllaç
- Trasllat d'expedient, sempre que el casament es celebri en una parròquia diferent a la seva (Escamilla, 2005)

Emès l'expedient matrimonial, aquest haurà d'entregar-se al bisbat. Posteriorment, se'ls entregarà un extracte que hauran de presentar a la Catedral de l'Almudena (veure annex 8.2).

Acompanyats per la *wedding planner*, visitaran de nou la Catedral amb l'objectiu de realitzar un croquis de l'espai i conèixer els recursos dels què es disposa –il·luminació, catifa, decoració- abans d'iniciar la planificació de l'esdeveniment (Escamilla, 2005).

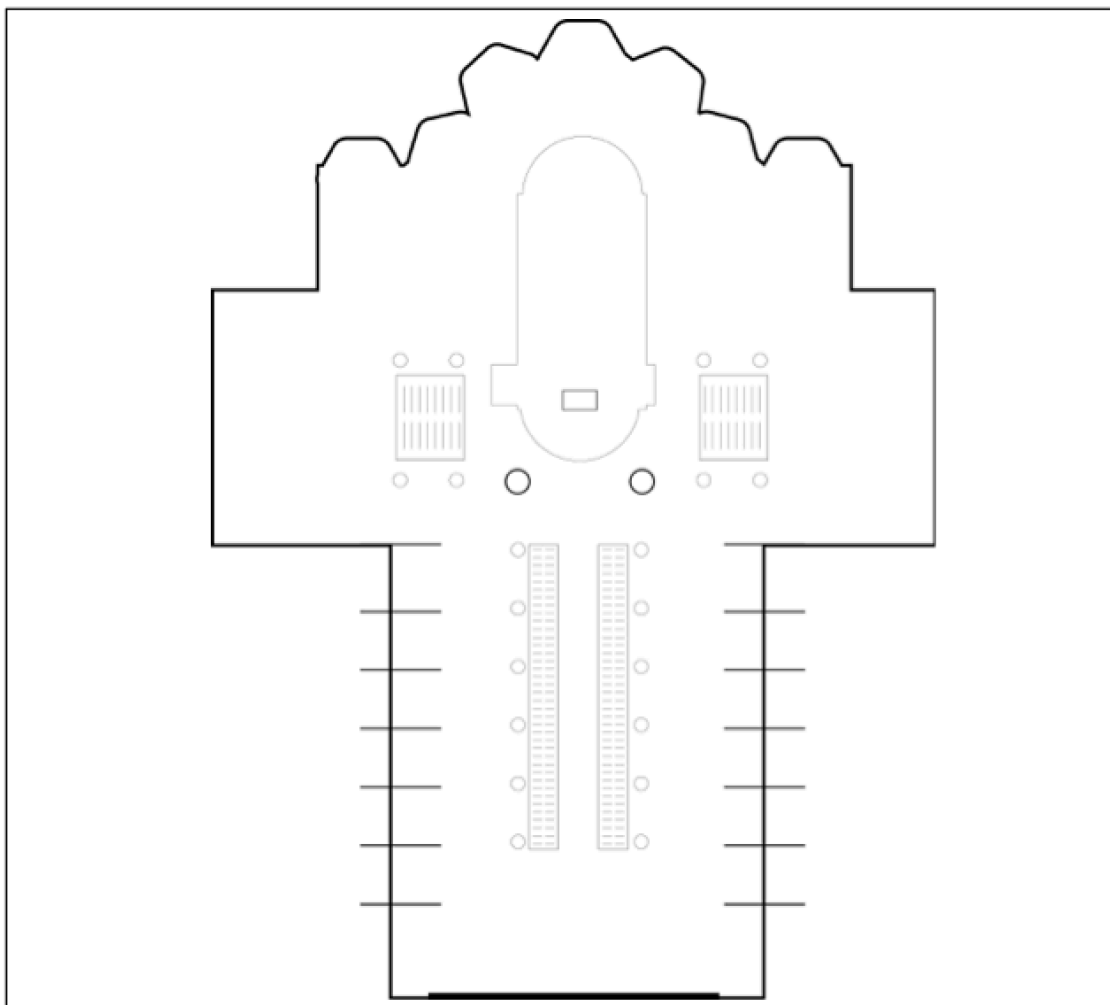

Figura 3. Croquis de la Catedral. Font d'elaboració pròpia, basada en Catedral de la Almudena.es (2018).

5.2.4 Llista de convidats i mapa de públics

L'enllaç, de tal transcendència, haurà d'acollir, a part dels familiars i amics dels contraents, els grups de convidats següents:

- Família Reial espanyola (60 aprox.): inclou Infants d'Espanya
- Reialesa regnant i hereus i hereves (70 aprox.): en virtut del protocol reial, les Cases Reials hauran d'enviar una representació del mateix rang que el contraient –Prínceps hereus- o superior –monarca- (Foro Real, 2004). Hi seran convidats Aràbia Saudita, Bahrain, Bèlgica, Dinamarca, Japó, Jordània, Liechtenstein, Luxemburg, Marroc, Mònaco, Noruega, Països Baixos, Regne Unit i Suècia (CNN, 2014)
- Reialesa no regnant (40 aprox.): Alemanya, Brasil, Bulgària, Dos Silícies, França, Grècia, Iran, Itàlia, Portugal, Romania i Rússia
- Aristocràcia espanyola, com ara ducs, comptes i marquesos (60 aprox.)

- Delegacions internacionals (100 aprox.): contempla els presidents i màxims dirigents de països d'arreu del món, així com també el Secretari General de l'Organització d'Estats Units, entre d'altres.
- Organismes internacionals, com el Fons Monetari Internacional (150 aprox.)
- Membres del govern espanyol (110 aprox.): inclou representants de l'Estat i el Govern, del Congrés, del Senat i alts Tribunals, així com també presidents de les disset Comunitats Autònomes –i Ceuta i Melilla-, el president del Govern i l'alcalde de les cinquanta-quatre capitals de província.
- Celebritats espanyoles del món de la cultura, l'economia, la comunicació, la moda, la música i l'esport (350 aprox.)
- I periodistes i fotògrafs nacionals i internacionals (200 aprox.)

Tal llistat, que podria albergar 1.200 convidats aproximadament, pot resumir-se en un còmode i visual mapa de públics que engloba els col·lectius als quals s'adreçaran els Prínceps en algun moment de la cerimònia, de forma directa o indirecta:

Figura 4. Mapa de públics de l'enllaç reial. Font d'elaboració pròpia

També convindrà seleccionar els convidats a l'enllaç –assistents al banquet i a la cerimònia- d'entre la totalitat de participants –convidats únicament a la cerimònia-.

5.2.5 Espais de celebració

Donada la magnitud de la celebració i la llarguíssima llista de convidats, els festejos hauran d'estructurar-se en tres dies, emprant múltiples espais de rellevància per a la reialesa i el poble madrileny:

- Palau de La Zarzuela. Reunirà familiars i amistats de la parella en un comiat de solters en forma de sopar informal i ball, dos dies abans de l'enllaç.
- Palau Reial d'El Pardo de Madrid. La vigília de l'enllaç, els Prínceps rebran els il·lustres convidats –Cases Reials, Caps d'Estat, Primers Ministres, representants dels Poders de l'Estat i personalitats- amb un sopar al Pati dels Borbons.
- Catedral de Santa Maria la Reial de l'Almudena. A l'única catedral espanyola consagrada per un Papa hi prevaldran les invitacions institucionals per sobre de les relacions personals en el moment de la cerimònia religiosa.
- Real Basílica de la Nostra Senyora d'Atocha. Patrona de la Casa Reial espanyola i estretament vinculada a la història de la monarquia, és la protectora de la Família Reial des del segle XI (Álvarez, 2005). A mode d'ofrena, la Princesa dipositarà el ram de flors de núvia després de recórrer els principals carrers de la ciutat.
- Palau Reial. El Saló de Les Columnes –antic menjador i sala de ball- acollirà l'aperitiu, mentre el banquet de la cerimònia es realitzarà al Pati del Príncep.

5.2.6 Invitacions

Anunciat l'enllaç de forma oficial i mediàtica –per mitjà de l'acte de petició de mà-, tres mesos abans de l'esdeveniment la parella convida els assistents per mitjà d'una de les invitacions següents –prenen forma amb la plantilla corresponent, amb tipografia anglesa, vora daurada i cartolina blanca-, que firma:

- Cap de la Casa Reial. Envia una invitació exclusiva i per ordre dels Reis autoritzant l'accés al recinte catedralici de l'Almudena en motiu de la cerimònia religiosa.

Figura 5. Invitació a la cerimònia religiosa. Font d'elaboració pròpia, basada en Publiboda (2012)

- Ses Majestats els Reis. Obren les portes del Palau Reial de Madrid per convidar-los a l'esmorzar a degustar després de la cerimònia religiosa i amb motiu de l'enllaç matrimonial. Serà essencial establir l'etiqueta per a l'ocasió. S'hi adjunta una nota perquè l'assistent pugui advertir amb antelació si necessita alterar el menú per qüestions de dieta alimentària o bé per motius religiosos (ABC, 2004).

Figura 6. Invitació al banquet. Font d'elaboració pròpia, basada en Todo Colección (2018)

- Pares del nuvi. Informen de la participació de la família del plebeu a l'enllaç reial, mitjançant una targeta.

Protocol·làriament dissenyades i curosament impreses, les invitacions seran entregades per la via estipulada segons el tipus de públic:

- Govers estrangers, als representants per mitjà de les ambaixades d'Espanya a cada país.
- Cases Reials, de manera privada i en forma de carta *online* entre monarques.
- Familiars i amistats, en mà en trobades privades.

5.2.7 Cerca i recomanació de proveïdors

El recorregut professional, l'experiència i l'ampla agenda de contactes permeten al *wedding planner* –i el seu equip- pre-seleccionar i presentar a la parella els proveïdors més adequats a les voluntats i estil de l'enllaç, així com al pressupost. Per aquest motiu s'ha sol·licitat un pressupost aproximat per a 1.200 convidats, distribuïts en 120 taules de 10 comensals. Ordenats per categoria, els proveïdors més interessants – prioritzant el petit i mitjà negoci local- són els següents (Busquets i Ramiro 2015):

PROVEÏDOR	LINK	LOCALITAT	PST. APROX ¹	OBSERVACIONS
Invitacions i carta del menú:				
3 invitacions per persona + 1 carta menú per persona + entrega Palacio Real				
Always yours	www.alwaysyours.es	Madrid	36.000 €	
Cotton bird	www.cottonbird.es	Barcelona	40.000 €	
Decoració i senyalètica:				
4 espais (Palau de La Zarzuela, Palau Real de El Pardo, Saló de les Columnes, Menjador de Gala)				
Buwify	www.buwify.com	Madrid	11.000 €	Treballen amb fusta, cartró, suro, PVC, vinil, <i>glasspack</i> , etc.
Missmsmith	www.missmsmith.com	Madrid	17.500 €	Especialistes en <i>origami</i>
Bella Boda	www.bellaboda.es	Madrid	20.000 €	
Aliances:				
2 aliances d'or				
Quirós Arte Joya	www.quirosartejoya.es	Oviedo	1.800 €	Encarregada del disseny i confecció de la insígnia Princesa d'Astúries
Joyería Suarez	www.joyeriasuarez.com	Madrid	1.500 €	Va confeccionar l'anell de compromís de la Reina Letizia
Rabat	www.rabat.net	Madrid	1.400 €	Marca internacional d'origen català
Flors:				
Catedral de l'Almudena, Basílica Nostra Senyora d'Atocha, taules del banquet				
Flores Louras	www.floreslouras.com	Madrid	32.500 €	
Iglesias Floristería	www.iglesiasfloristeria.es	Torrejón de Ardoz	40.000 €	
Savia Bruta	www.saviabruta.com	Madrid	35.800 €	
Càtering:				
Aperitiu + banquet per a 1.200 convidats + begudes + champagne				
Zalacain	www.restaurantezalacain.com	Madrid	400.000 €	
Ten con Ten	www.restaurantetenconten.com	Madrid	350.500 €	
Beker6	www.beker6.com	Madrid	432.000 €	
Mobiliari banquet:				
120 taules rodones + 1.200 butaques + 45 tauletes auxiliars + entrega Palacio Real				
Blue Mulata	www.bluemulata.com	Madrid	10.500 €	
Memorias del ayer	www.memoriasdelayer.com	Madrid	52.100 €	Estil clàssic. El preu inclou el muntatge i desmuntatge en diumenge.
Crimons	www.crimons.com	Madrid	12.200 €	Oficina i magatzem a Madrid

¹ Pressupost aproximat proporcionat per les empreses proveïdores, contactades via correu electrònic. Dades a novembre-desembre de 2018 i gener de 2019.

Pastís: 1.200 comensals				
Paco Torreblanca	www.torreblanca.net	Alacant	50.000 €	Va elaborar el pastís nupcial dels Reis
Oriol Balaguer	www.oriolbalaguer.com	Barcelona	47.000 €	Millor Rebooster d'Espanya l'any 2008 (Espanya Gastronomia, 2013)
Servei d'autocars 14 autocars de 54 places durant 1 hora per fer 2 trajectes				
Autocares Hnos. Bravo Vázquez	www.autocares-hbv.com	Madrid	5.600 €	
Autobuses Ciudad Lineal	www.lucitur.com	Madrid	6.300 €	
Hotel allotjament convidats: Lloguer de totes les habitacions en temporada alta				
Hotel Ritz	www.mandarinoriental.com/madrid/hotel-ritz	Madrid	No proporcionen informació sobre tarifes perquè estan en període de restauració des del febrer de 2018	Acull habitualment a Famílies Reials, alts mandataris del món, actors de Hollywood i cantants prestigiosos (Santamaría, 2014). Ubicat al Triangle de l'Or de Madrid i construït pel rei Alfons XIII
Hotel Villa Magna	www.mythahotels.com/villamagna	Madrid	220.000 € (150 habit.)	Ubicat al centre de Madrid.
Vestit de núvia: Disseny exclusiu d'alta costura				
Pertegaz	www.pertegaz.com	Barcelona	120.000 €	Dissenyador del vestit de núvia de Sa Majestat la Reina
Rubén Hernández	www.rubenhernandezcostura.com	Alacant	75.000 €	
Teresa Palazuelo	-	Madrid	80.000 €	Dissenyadora habitual de l'aristocràcia espanyola (Martínez, 2018)
Perruqueria i maquillatge: Servei per a la Princesa d'Astúries, Sa Majestat la Reina, la Infanta Sofia i la mare del consort				
Manuel Mon	www.manuelmon.es	Oviedo	480.000 €	Millor perruquer espanyol per segon any consecutiu (Domínguez, 2018)
Lluís Llongueras	www.llongueras.com	Barcelona	500.000 €	Perruquer habitual de Sa Majestat la reina emèrita
Isaac Blanco	www.isaacblanco.online	Madrid	410.000 €	Perruquer habitual de Sa Majestat la reina emèrita
Banys portàtils: 30 unitats				
Toi Toi	www.toitoi.es	Barcelona	275.000 €	Tenen delegació a Madrid
Balat	www.balat.com	Pamplona	315.000 €	

Convé puntualitzar que, per al corresponent recorregut dels Prínceps pels carrers de la ciutat, s'emprarà una berlina cinc places de la col·lecció automobilística de Rolls-Royce Phantom IV que posseeix el Patrimoni Nacional espanyol. Fabricats sota l'encàrrec del General Franco l'any 1948 i al servei de la Prefectura de l'Estat, són custodiats per la Guàrdia Reial a l'Aquartermament d'El Pardo a Madrid, utilitzats ocasionalment en esdeveniments protocol·laris i rellevants, com l'enllaç de l'Infanta Cristina i del Príncep d'Astúries (Noble y Real, 2011).

5.2.8 Arres

Respectant la tradició de l'Edat Mitjana i simbolitzant la bona economia de la llar, les tretze arres empleades durant la cerimònia religiosa integren la col·lecció de monedes d'or del Banc d'Espanya (Casa Real.es), honorant el recorregut històric des de la unificació d'Isabel de Castella i Ferran d'Aragó fins el regnat d'Alfons XIII:

- Una moneda de 1497 elaborada a Toledo que circulava a l'Espanya dels Reis Catòlics
- Un escut de Carles V en representació de la dinastia d'Àustria
- Cinc monedes de dos escuts emeses durant els regnats de Felip V, Ferran VI, Carles III, Carles IV i Ferran VIII
- Tres monedes del regnat d'Isabel II que daten del segle XVI
- Una moneda de quatre pesos fabricada en temps d'Alfons XII
- Dos peces de vint pessetes d'Alfons XIII, emeses l'any 1899 (Casa Real.es)

5.2.9 Codi de vestimenta

Elements personals com la vestimenta, el pentinat i l'ornamentació conformen la identitat individual en actes i cerimònies (Otero, 2014). L'etiqueta adquireix un important valor socialitzador com a manifestació de respecte per l'amfitrió i els assistents i com a forma d'homogeneïtzació.

Núvia

- Vestit exclusiu, basat en el patró clàssic princesa, dissenyat i confeccionat pel modista espanyol d'alta costura que esculli. Tot i la llibertat del model nupcial, haurà de tenir cua llarga, evitar els escots extremats, cobrir les espatlles i contenir motius heràldics (Casa Real.es).
- Ventall conservat pel Patrimoni Nacional espanyol i antiga propietat de l'Infanta Isabel de Borbó de finals del segle XIX, resulta un especial homenatge a la ciutat de Madrid i a la Família Reial espanyola (Casa Real.es).

- Ram, que assumeix significat i simbologia amb la composició de lliris – emblema dels Borbó-, flor de tarongina –homenatge a Doña Maria de les Mercès d’Orleans i Borbó, primera esposa de Sa Majestat Alfons XIII-, flor del pomer –homenatge al Principat d’Astúries i atribuït a Nostra Senyora d’Atocha- i espigues de blat –símbol de fecunditat i atribuït a Sant Isidre, patró de Madrid-.
- Tiara, de gran significat, conté platí i brillants propietat de Sa Majestat la Reina Letizia, heretada de la Reina emèrita Doña Sofia i sempre vinculada a matrimonis dinàstics –des del Kàiser Guillem II- (Casa Real.es).

Nuvi

Era l’any 1847 quan Espanya celebrava el darrer enllaç reial d’una hereva. Així doncs, al plebeu i consort de l’Altesa Reial la Princesa d’Astúries, no hi aplicarà l’etiqueta del seu predecessor Sa Majestat el Rei Felip VI, qui lluirà l’uniforme de Gran Etiqueta de l’Exèrcit de Terra (Hola.com, 2004), el collar de l’Orde del Toisó d’Or i altres insígnies.

El nou Príncep haurà de dur un vestit de jaqué i, si escau, les insígnies, condecoracions o honors que Sa Majestat li hagi pogut cedir prèviament, penjades a la jaqueta segons estableix el protocol.

Convidats

Els convidats hauran de complir amb l’etiqueta que indiquen les invitacions: senyors amb jaqué negra o gris, pantalons grisos o ratllats i armilla, o bé vestit; i senyores amb vestit de dia fins l’altura dels genolls, combinat amb jaqueta i pamela.

Amb tot, podria valorar-se l’enviament d’un fulletó als convidats amb les recomanacions d’etiqueta i protocol, juntament amb les invitacions de l’enllaç (*La Voz de Astúrias*, 2018).

5.3 Cerimònia

5.3.1 Decoració de la Catedral de l’Almudena

La neutralitat i l’austeritat dominaran la decoració de la catedral. A l’exterior, s’entapissaran les tanques que separen la catedral del Palau Reial i es cobriran els 160 metres que separen ambdós emblemàtics edificis amb una catifa granat, per on desfilaran els convidats.

A l’interior, s’exposaran múltiples sèries de tapissos religiosos propietat del Patrimoni Nacional que ressalten les virtuts humanes del Príncep i mostren la riquesa cultural espanyola, amb pintures de Rubens, Rafael i Castillo (Libertad digital, 2004), entre

d'altres. També s'utilitzaran flors blanques de cala –símbol de noblesa- sobre verd, a fi de subratllar els aspectes arquitectònics més especials.

5.3.2 Ordenació a la Catedral de l'Almudena

La correcta i meditada ubicació de cada assistent segons l'establert per les normes d'ordenament general de precedències al Real Decret 2099/83 permet reconèixer el rang i condició de cadascun. Així, durant la cerimònia, la Catedral de Nostra Senyora la Real de l'Almudena quedarà dividida en dos escenaris protocol·laris: l'altar i els bancs on seu el públic convidat a l'enllaç:

- Altar. Més específicament i d'acord el protocol en cerimònies d'infants, prínceps i reis (Álvarez, 2005), l'altar i focus de la cerimònia serà disposat de manera que els nuvis estiguin sols davant l'altar, la Família Reial s'ubiqui a la part de l'Evangeli –dreta de l'altar- i els familiars del consort al costat de l'Epístola –esquerra de l'altar-.
- Bancs de la nau central. D'acord el caràcter oficial i general de l'acte i la seva celebració a la Vila de Madrid, amb la condició de capital de l'Estat, l'ordenament dels assistents aplicarà el Real Decret 2099/83 –per a les autoritats de l'Estat espanyol-, el protocol comparat per les autoritats internacionals, les normes de cortesia, l'equiparació de rangs entre consorts i l'alternança de sexes, sempre que sigui possible.

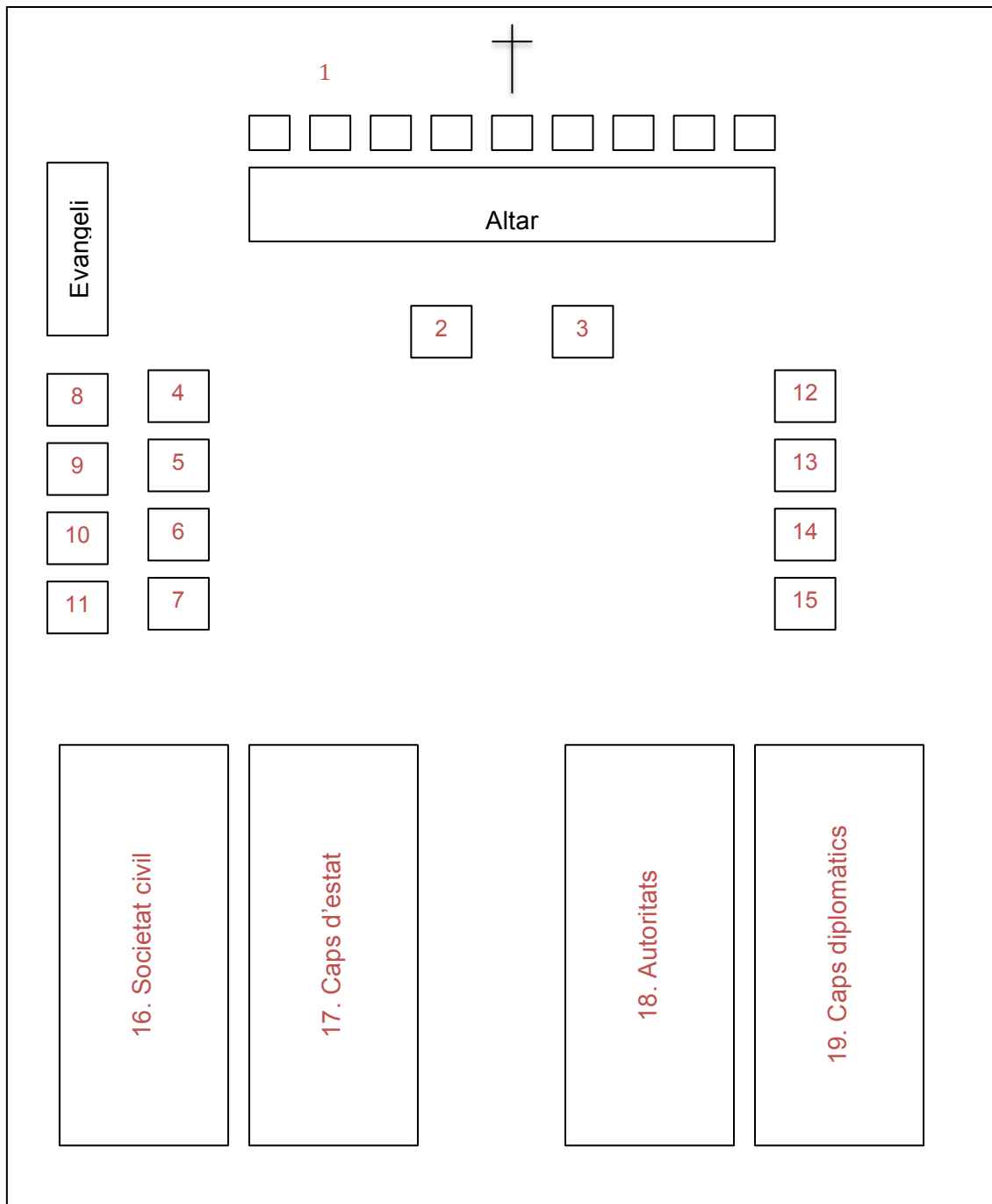

Figura 7. Ordenament a l'interior de la Catedral de l'Almudena. Font d'elaboració pròpia, basada en Casa de S.M. el Rey (2004)

1. Arquebisbe de Madrid, Cardenal, President de la Conferència Episcopal Espanyola, Arquebisbe d'Oviedo, Capellans de la Família Reial i Capellà de la Guàrdia Reial (Álvarez, 2005), com també altres figures il·lustres del moment.
2. Altesa Reial Princesa d'Astúries
3. Consort
4. Sa Majestat el Rei Felip VI de Borbó

5. Sa Majestat la Reina Letizia
6. Infanta Sofía de Borbó
7. Sa Majestat el Rei emèrit Joan Carles I
8. Sa Majestat la Reina emèrita Sofía de Grècia
9. Infanta Elena
10. Infanta Cristina
11. Don Iñaki Urdangarín
12. Mare del consort
13. Pare del consort
14. Germans del consort, si escau
15. Germans del consort, si escau
16. Societat civil. Inclou convidats il·lustres representants de la Grandesa d'Espanya, del món empresarial, de la cultura, de les principals forces sindicals i de la societat civil espanyola (Protocolo.org, 2005).
17. Caps d'Estat. Fa lloc, amb aquest ordre, a Reis, Sultans, Prínceps i Grans Ducs sobirans, Primers ministres o Caps d'Estat representants del seu país, Cases Reials no regnants, Prínceps hereus de Cases Reials regnants i Prínceps hereus de Cases Reials no regnants (Protocolo.org, 2005).
18. Autoritats de l'Estat espanyol. En primer pla i d'acord el següent ordre seurà el president dels tres poders de l'Estat –executiu (Govern), legislatiu (Congrés, Senat i Tribunal Constitucional) i judicial (Tribunal Suprem)-; els vicepresidents i els ministres precedits segons la data de creació de la corresponent carta ministerial; presidents de les Comunitats Autònomes –segons l'antiguitat de l'Estatut d'Autonomia com indica l'article 13 del Real Decret 2099/83-; ex-presidents del Govern; representants dels partits polítics; alcalde de Madrid; alcalde d'Oviedo; Presidents del Consell d'Estat i del Tribunal de Comptes; Fiscal General de l'Estat; Defensor del Poble; cúpula militar composta per l'Almirall General Cap de l'Estat Major de la Defensa, de l'Armada i de l'Aire; delegat del Govern de la Comunitat de Madrid; directors generals de la Guàrdia Civil i Policia; i ex-ministres de la Corona.
19. Caps diplomàtics estrangers acreditats a Espanya (Protocolo.org, 2005).

Cap mencionar que darrera la Família Reial seuran els familiars dels contraents, mentre darrera de la família del Consort hi ocuparan els testimonis de l'enllaç i els amics (Álvarez, 2005).

5.3.3 Salutació des del balcó

Finalitzada la cerimònia religiosa i també el recorregut pels carrers de la ciutat a bord de la berlina Rolls Royce, els contraents –juntament amb els quatre progenitors i la Infanta Sofia- han de comparèixer al balcó del Palau Reial –ubicat sobre la Porta del Príncep (Hola.com) i orientat a la Plaça d'Orient- perfectament decorat amb l'escut d'armes de la Princesa d'Astúries.

5.3.4 Decoració del Pati del Príncep

L'enorme carpa climatitzada i el terra entarimat del Pati, cobert per valuoses catifes del Patrimoni Nacional –Real Fàbrica de Tapissos de Madrid-, serà escenari del banquet nupcial. La taula presidencial es decorarà amb peces de les Col·leccions Reials, tot formant l'horitzontal *Dessert d'estuc* de nou metres de llarg i un d'ample, compost per catorze figures daurades –representen virtuts i potències de l'ànima- sobre una base de bronze i garlandes (Serrano, 2004).

Sobre la taula presidencial també hi haurà algunes peces originals de l'europèu bronzista del segle XIX, Pedro Felipe Thomire, com ara peus d'ampolla, compoteres i peus de *corbeille* (Serrano, 2004). Per a la degustació, s'utilitzarà una vaixel·la de gala de porcellana, cristalleria txeca i coberteria de plata massissa propietat del Patrimoni Històric espanyol (Galán, 2004).

Les parets de la carpa quedaran cobertes per la històrica col·lecció de tapissos flamencs dels segles XVI i XVII (Ordóñez, 2004): a esquenes de la taula presidencial la sèrie de nou tapissos "Vertumno y Pomona" de Brussel·les (Serrano, 2004), a la dreta "La Historia de Faetón", a l'esquerra "La Historia de Cenobia" i, a la paret oposada, "Las vicisitudes del amor humano" (Ordóñez, 2004). Tot això, amb el complement dels tapissos de l'escut d'armes de la dinastia Borbó i l'escut de Sa Majestat el rei emèrit Joan Carles I i Felip VI.

5.3.5 Ordenació i precedències a la taula

Banquet és sinònim de bona harmonia i sintonia entre amfitrions i convidats, havent-se de reflectir amb una disposició al voltant de la taula que permeti interrelacionar-se entre sí (Otero, 2014). Així, s'aconsella ordenar els convidats en múltiples llistes segons les normatives internes de precedències –per països, per exemple- i intercalar-los d'acord l'ordre que estableix l'estudiat Real Decret 2099/83.

La taula imperial de presidència, a una cara i en forma d'U, serà ubicada al punt d'honor o zona noble de la sala (Otero, 2014) i quedarà ordenada segons el sistema

de distribució lineal (Otero, 2014), que centri al centre els assistents de major rang i els primers en l'ordre de precedències.

A la mateixa taula presidencial, i seguint l'Ordenació General, també hi seuran altres convidats il·lustres, com ara Caps d'Estat de major antiguitat (Álvarez, 2005).

La resta de convidats seran disposats en taules rodones de 10 comensals ubicades davant la presidencial, reservant les més pròximes als convidats de major rang i sumant un total aproximat de 120 taules:

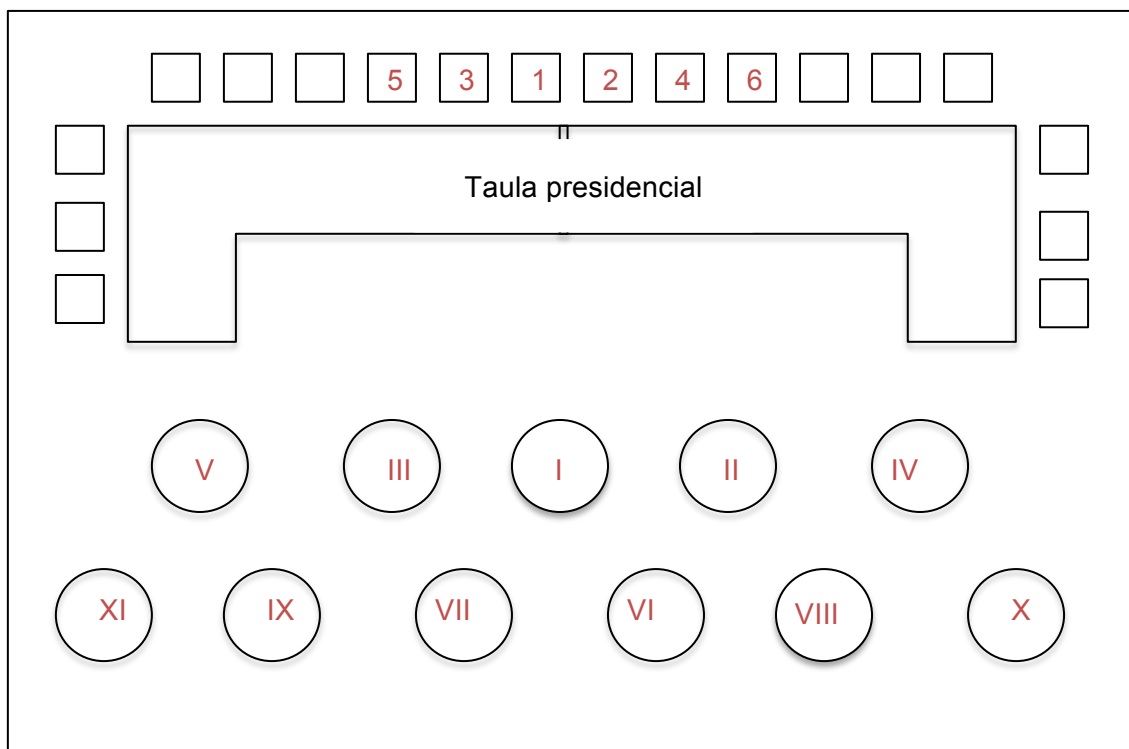

Figura 8. Ordenació i precedències a taula durant el banquet.

Font d'elaboració pròpia, basat en Otero, 2014

1. Princesa d'Astúries
2. Consort
3. Sa Majestat el Rei Felip VI
4. Sa Majestat la Reina Letizia
5. Mare del consort
6. Pare del consort

Donades les magnituds, serà de gran agilitat enviar una targeta amb el plànol de les taules a cada convidat, en les 48 hores anteriors a l'esdeveniment (Álvarez, 2005).

5.3.6 Banquet

Les centenars de taules degudament ubicades segons el punt anterior seran ateses per prop de 400 professionals –inclou el personal de cuina-. Específicament, els cambrers vestiran per a l'ocasió l'uniforme de gala del Patrimoni Nacional: levita blau marí, calça curta, mitja blanca i sabates planes de sivella daurada (Hola.com, 2004). Formaran part de l'equip el servei de cambrers de La Zarzuela, així com també els propis del proveïdor de càtering escollit.

Finalitzat l'àpat, el brindis que acompanya el pastís nupcial donarà pas al discurs de Sa Majestat el Rei Felip VI, qui donarà la benvinguda al nou membre de la Família Reial i confiarà el benestar del poble espanyol a les responsabilitats de la nova parella.

5.3.7 Música i ball

La música és el reflex de les emocions. I en aquest cas també ho ha de ser de la solemnitat de l'acte. Així, es preveu que l'Orquestra Simfònica de RTVE i el Cor Nacional d'Espanya (El Mundo, 2004), ajudats per un organista de prestigi, interpretin variades obres, segons les etapes que estableix el cronograma:

- Misa Pro Victòria, obra juvenil, alegre i de caràcter festiu (El Mundo, 2004), mentre els convidats i el nuvi entren a la Catedral de l'Almudena
- Himne Nacional quan la Princesa d'Astúries entra a la Catedral
- Peces de Mozart durant l'eucaristia i la comunió
- Peces de Bach mentre els testimonis firmen el matrimoni
- *Aleluya*, del gran compositor espanyol del Renaixement Cristóbal de Morales – considerat un dels més importants a l'Europa del segle XVI- (El Mundo, 2004) mentre els nuvis abandonen la Catedral
- Bandes de jazz i guitarra espanyola per festejar els carrers de la capital mentre el matrimoni saluda el poble a bord del Rolls Royce
- Cor de la Fundació Príncep d'Astúries per acompanyar l'ofrena floral de l'Altesa Reial a la Verge de Nostra Senyora d'Atocha
- Banda de gaiters Ciudad de Oviedo per donar la benvinguda al nou matrimoni a la Plaça de l'Armeria amb l'himne del Principat (*El Mundo*, 2004)
- Vals interpretat per l'Orquestra de la Guàrdia Reial a fi d'inaugurar el ball
- Jazz i swing –així com estils no cerimoniosos- durant el ball

- Grup flamenc en representació de la cultura musical espanyola per tancar el ball (Font, 2014)

5.3.8 Periodistes i fotògrafs. Programa pels mitjans

Amb ocasió de l'enllaç reial, centenars de mitjans de comunicació cobriran l'esdeveniment de l'any en directe i sense publicitat, promocionant de forma rentable a Espanya –i a la ciutat de Madrid- a una audiència potencial de 2.000 milions de persones arreu del món (Hola.com, 2003). No obstant, la immensa cobertura mediàtica serà convocada i controlada de la següent manera:

- Petició de mà: prop de 300 periodistes i fotògrafs nacionals i internacionals acreditats seran convocats a la protocol·lària sessió de fotos als jardins del Palau Reial d'El Pardo.
- Compareixença: els mateixos periodistes accediran a l'interior del Palau –Pati dels Àustries específicament- per iniciar la roda de premsa als nuvis (Hola.com, 2003).
- Cerimònia religiosa: la cadena pública Televisió Espanyola (TVE) cobrirà la celebració a la Catedral de l'Almudena i en proporcionarà –gratuïtament- les imatges de l'interior a la resta de cadenes televisives i fotògrafs acreditats per a cobrir la notícia. Tals professionals s'ubicaran sobre tarimes a esquerra i dreta de la nau central.
- Recorregut pels carrers: les Unitats d'Intervenció Policial (UIP) col·locaran càmeres de televisió que gravin cada moviment del que succeeix pels carrers (*La Nueva*, 2004).
- Banquet: es permet un ràpid pas de càmeres de televisió entre les taules dels convidats del Pati del Príncep al Palau Reial, tot i que posteriorment es reserva la intimitat de l'esmorzar privat.
- Foto oficial: els fotògrafs acreditats dispararan la foto oficial dels nuvis al Saló de les Columnes del Palau Reial, acompanyats per membres de la reialesa, caps d'Estat i familiars que hi assisteixin.

Tal desenvolupament dels festejos serà prèviament detallat als mitjans de comunicació a través del programa mediàtic que procedeix, que els permet planificar-se i retransmetre el directe amb agilitat i documentació (Casa Real.es):

Dia XX de XX. Sopar ofert per Ses Majestats els Reis al Palau d'El Pardo

19:45h: Arribada dels convidats i salutació de Ses Majestats els Reis, l'Altesa Reial la Princesa d'Astúries i Don (noms i cognoms del consort), la

Infanta Doña Sofía –i el consort si escau- i els pares del consort al Pati Central del Palau Reial d'El Pardo.

Aperitiu al Saló de Les Columnes.

21:00h: Sopar al Pati dels Borbons del Palau Reial al ritme de les composicions musicals espanyoles de la Unidad de Música de la Guàrdia Reial

Dia XX de XX. Cerimònia d'enllaç de l'Altesa Reial la Princesa d'Astúries i Don (nom consort)

9:15h: Entrada dels convidats a la Catedral de l'Almudena per la Porta Principal de la Plaça de l'Almudena i la Porta del carrer Bailén.

10:15h: L'organista interpreta peces dels compositors més notables dels segles XVI al XVIII.

10:45h: El seguici surt del Palau Reial per la Porta del Rei. Està format per: alabarders, SAR la Infanta Cristina, SAR la Infanta Elena, SAR la Infanta Sofía, SM la Reina, el consort, el Cap de la Casa Reial, el Cap del Quarter Militar i el Cap de Protocol.

Sortida de l'Altesa Reial la Princesa d'Astúries i de Sa Majestat el Rei del Palau Reial per la Porta del Rei, precedits pels patges i immediatament seguits per les dames d'honor i els llancers de la Guàrdia Reial.

11:00h: Entrada de Don (nom del consort) i la mare a la Catedral de l'Almudena mentre s'interpreta la Misa Pro Victòria.

11:10h: Entrada de l'Altesa Reial la Princesa d'Astúries a la Catedral de la mà de Sa Majestat el Rei. Mentre, s'interpreta l'Himne Nacional.

Ubicació

A l'interior, la Família Reial s'ubicarà a l'esquerra de l'altar; la família del consort i els testimonis seuran a la dreta. La resta de convidats, segons recullen les figures 7 i 8 sobre l'ordenació a la Catedral –també s'annexaran al Programa-.

Música

A càrrec de l'Orquestra Simfònica de Ràdio Televisió Espanyola i el Cor Nacional d'Espanya. Ritus inicials, Misa Pro Victòria; litúrgia de la

paraula, peces de Mozart i Bach; i ritus d'acomiadament i benedicció, Aleluya.

12:15h: Les Alteses Reials firmen l'Acta Matrimonial.

12:30h: Sortida de les Alteses Reials els Prínceps d'Astúries de la Catedral, seguits per les dames d'honor cap al Palau Reial.

Sortida de Ses Majestats els Reis, seguits pels pares del nou Príncep d'Astúries.

Sortida de la resta de convidats de la Catedral a peu fins el Palau Reial, mentre la Unitat de Música de la Guàrdia Reial –ubicada davant la façana del Palau- interpreta marxes i altre peces musicals.

12:45h: Sortida dels Prínceps per la Porta del Príncep del Palau Reial cap a la Basílica d'Atocha en cotxe i escoltats per la Guàrdia Reial.

13:10h: Arribada dels Prínceps a la Real Basílica de Nostra Senyora d'Atocha. A la porta els espera l'alcalde de Madrid.

A l'interior, el Cor de la Fundació Príncep d'Astúries interpretarà peces musicals.

Inici de la cerimònia amb una oració a la Verge des de l'altar. Ofrena floral de la Princesa d'Astúries.

Sortida del matrimoni de la Catedral, escoltats per la Guàrdia Reial fins el Palau Reial.

13:45h: Arribada de les Alteses Reials a la Porta del Rei del Palau Reial.

La Banda de Gaiters Ciutat d'Oviedo interpreta l'Himne d'Astúries.

Els Prínceps entren al Palau i es dirigeixen al balcó.

Al Saló de les Columnes es realitza la sessió fotogràfica de les Alteses Reials i les seves famílies. Posteriorment, també amb Caps d'Estat, membres de Cases Reials i familiars.

14:30h: Inici de l'esmorzar al Pati del Príncep.

5.3.9 Cronograma

Per a l'èxit desenvolupament de l'esdeveniment i la consecució de les expectatives proposades, es detallen les tasques imprescindibles durant l'etapa de preparació o pre-cerimònia, donant pas al calendari de producció:

ACTIVITAT	TIMING																							
	6 mesos abans				5 mesos abans				4 mesos abans				3 mesos abans				2 mesos abans				1 mes abans			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Reunió nuvis																								
Anunciament																								
Petició mà mitjans																								
Tràmits previs																								
Croquis catedral																								
Llista convidats																								
Espais celebració																								
Enviament invitacions																								
Cerca proveïdors																								
Aliances																								
Arres																								

També s'entén per cronograma el document intern que gestiona el desenvolupament de la cerimònia en sí mateixa i en defineix progressivament el que succeeix. Permet fer conèixer de les responsabilitats, tasques i instruccions a l'equip operatiu, com el que procedeix:

QUAN	QUÈ	ON	QUI	RESPONSABLE
9:00 h.	Obertura de les portes	Catedral de l'Almudena	Arquebisbe de Madrid i Guàrdia Reial	- Gabinet de Planificació i Coordinació de la Casa Reial - <i>Wedding planner</i>
9:15 h.	Entrada dels convidats	Catedral de l'Almudena (porta Principal de la Plaça de l'Almudena i porta del carrer Bailén)	Guàrdia Reial	- Servei de Protocol de l'Estat - Servei de Protocol del Ministeri d'Afers Exteriors - <i>Wedding planner</i>
10:15 h.	Inici interpretació de l'organista	Catedral de l'Almudena (interior)	Organista	- Gabinet de Planificació i Coordinació de la Casa Reial

				- <i>Wedding planner</i>
10.45 h.	Sortida del seguici	Palau Reial (porta del Rei)	Guàrdia Reial (alabarders)	- Secretari General de la Casa Reial - Cap de Protocol de la Casa Reial
10:45 h.	Sortida de l'Altesa Reial la Princesa d'Astúries i SM el Rei	Palau Reial (porta del Rei)	Guàrdia Reial (alabarders)	- Secretari General de la Casa Reial - Cap de Protocol de la Casa Reial
11:00 h.	Entrada del nuvi i la padrina	Catedral de l'Almudena	-	- Cap de Protocol de la Casa Reial
11:10 h.	Interpretació de l'Himne Nacional	Catedral de l'Almudena (interior)	Organista	- <i>Wedding planner</i>
	Entrada de l'Altesa Reial la Princesa d'Astúries i SM el Rei	Catedral de l'Almudena	-	- Cap de Protocol de la Casa Reial
12:15 h.	Firma de l'Acta Matrimonial	Catedral de l'Almudena	Els Prínceps d'Astúries	- <i>Wedding planner</i>
12:30 h.	Sortida de les Alteses Reials els Prínceps d'Astúries	Catedral de l'Almudena	Guàrdia Reial (alabarders)	- Cap de Protocol de la Casa Reial
	Sortida de Ses Majestats els Reis i els pares del Príncep	Catedral de l'Almudena	Guàrdia Reial (alabarders)	- Secretari General de la Casa Reial
	Sortida dels convidats	Catedral de l'Almudena i Palau Reial	Guàrdia Reial i Unitat de Música de la Guàrdia Reial	- Servei de Protocol de l'Estat - <i>Wedding planner</i>
12:45 h.	Arribada de les Alteses Reials els Prínceps d'Astúries i Ses Majestats els Reis	Palau Reial	Guàrdia Reial	- Secretari General de la Casa Reial - <i>Wedding planner</i>
	Sortida de les Alteses Reials els Prínceps d'Astúries amb el Rolls Royce	Palau Reial (porta del Príncep)	Guàrdia Reial	- Portaveu del Patrimoni Nacional - Secretari General de la Casa Reial
13:10 h.	Arribada dels Prínceps	Real Basílica de Nostra Senyora d'Atocha	Alcalde de Madrid	- Portaveu del Patrimoni Nacional - Secretari General de la Casa Reial
	Interpretacions musicals	Real Basílica de Nostra Senyora d'Atocha (interior)	Cor de la Fundació Príncep d'Astúries	- Secretari General de la Casa Reial
	Inici de la cerimònia	Real Basílica de Nostra Senyora d'Atocha (interior)	Cardenal	- Secretari General de la Casa Reial
13:40 h.	Sortida de les Alteses Reials	Real Basílica de Nostra Senyora d'Atocha	Guàrdia Reial	- Portaveu del Patrimoni Nacional - Secretari General de la Casa Reial
13:45 h.	Arribada de les Alteses Reials	Palau Reial (porta del Rei)	Guàrdia Reial	- Secretari General de la Casa Reial
	Interpretació de l'Himne d'Astúries	Palau Reial (porta del Rei)	Banda de Gaiters Ciutat d'Oviedo	- <i>Wedding planner</i>
	Entrada dels	Palau Reial	Els Prínceps	- Secretari General

	Prínceps i salutació des del balcó		d'Astúries	de la Casa Reial - Cap de Protocol de la Casa Reial - Director de comunicació de la Casa Reial
	Sessió fotogràfica	Palau Reial (Saló de les Columnes)	Els Prínceps d'Astúries, familiars, Caps d'Estat i membres Reials	- Director de comunicació de la Casa Reial - Cap de Protocol de la Casa Reial - Servei de Protocol del Ministeri d'Afers Exteriors
14:30 h.	Inici del banquet	Palau Reial (Pati del Príncep)	Convidats	Tot l'equip de <i>wedding planner</i>
21:00 h.	Trasllat i acomodament dels convidats	Hotel	Proveïdor d'autobusos	- Secretari General de la Casa Reial - Servei de Protocol del Ministeri d'Afers Exteriors

5.4 Post-cerimònia

5.4.1 Trasllat i acomodament dels convidats

El proveïdor d'autobusos que esculli la parella permetrà traslladar els convidats des del Palau Reial als hotels més luxosos i cèntrics de Madrid, habitacions que la Casa del Rei haurà reservat amb antelació i prèvia confirmació expressa dels convidats. La ubicació i altres dades de l'hotel seran remeses a les ambaixades d'Espanya als diferents països a fi d'informar-ne els convidats (Foro Real, 2004). No obstant –i a diferència de la resta d'actes-, la Casa Reial no assumirà la despesa d'allotjament, sinó correrà a càrrec dels convidats, a excepció dels familiars més directes.

Convé preveure, també, els convidats que abandonaran les instal·lacions abans que l'acte finalitzi per raons i/o obligacions institucionals, així com també contractar el servei de cangur de l'hotel per a aquells qui viatgin a la capital amb els més petits.

5.5 Pressupost

El control de costos és part fonamental del procés de planificació; la seva correcta gestió pot dependre en gran part de la rendibilitat de l'acte (Torrents, 2016). Així, el pressupost serà l'eina flexible que permeti el coneixement de l'estat financer de l'acte, la correcció de possibles desviacions i l'adopció de mesures correctores sota el sostre del pressupost disponible.

Per al càlcul aproximat del pressupost es pren el cost mig de cada grup de proveïdors, obtenint un total el més ajustat possible:

	SUBTOTAL	TOTAL
Decoració		115.200,00 €
· Invitacions	38.000,00 €	
· Senyalètica	16.200,00 €	
· Flors	36.000,00 €	
· Mobiliari	25.000,00 €	
Transport		5.950,00 €
· Autocars	5.950,00 €	
Menjar		442.500,00 €
· Càtering i begudes	394.000,00 €	
· Pastís nupcial	48.500,00 €	
Espais		515.000,00 €
· Hotel	220.000,00 €	
· Banys portàtils	295.000,00 €	
Vestimenta		557.840,00 €
· Aliances (x2)	3.140,00 €	
· Vestit núvia	91.700,00 €	
· Perruqueria i maquillatge	463.000,00 €	
TOTAL PRESSUPOST		1.636.490,00 €

Al cost total mitjà aproximat d'1,6 milions d'euros sufragats per la Casa Reial, s'hi hauran de sumar també altres costos imprescindibles, com ara:

- Adornament, jardineria, il·luminació i infraestructures per a la capital, suposant un cost de prop de 9 milions d'euros a l'Ajuntament de Madrid (Bareño, 2004).
- Decoració de la Catedral de l'Almudena, traduïnt-se en 800.000 euros a càrrec del Patrimoni Nacional (Bareño, 2004).
- Amplíssim desplegament dels cossos de seguretat –agents, franc tiradors i demés-, que podria suposar un cost de 7 milions d'euros (Bareño, 2004) al Ministeri d'Interior.

6. RESULTATS

La proposta del *wedding plan* reial arriba al seu fi i toca avaluar la consecució dels objectius que guien la investigació. Així, per a cada propòsit inicial, se n'aporten uns resultats específics:

Objectiu: Proposar el primer *wedding plan* per al futur enllaç de la Princesa d'Astúries amb un plebeu.

Resultat: D'entre l'àmplia bibliografia consultada, no s'ha localitzat cap publicació online o offline que anticipi i planifiqui la celebració de tal enllaç. Tanmateix, la Casa Reial no proporciona informació relativa a l'enllaç que el precedeix, el de Ses Majestats els Reis, impedit també conèixer el pla que de ben segur ja treballen.

Objectiu: Formular un projecte flexible que pugui ser d'aplicació en el futur.

Resultat: Resulta injustificable i inversemblant idear o anticipar un entorn social, polític, econòmic i monàrquic concret per assegurar-ne la perfecta adequació del *wedding plan*. Per aquesta raó, es proposa un projecte flexible que sigui d'aplicació arribat qualsevol moment.

Objectiu: Planificar i coordinar les fases de l'anunciament i la celebració de l'enllaç aplicant rigorosament el codi cerimonial i de protocol espanyol que recullen els Reals Decrets 2099/83, 1368/87 i 470/2014.

Resultat: El present Treball planifica i coordina les tres principals fases de l'enllaç: la pre-cerimònia, la cerimònia i la post-cerimònia, prenent sempre de referència els tres Reals Decrets que s'hi relacionen, que condicionen especialment l'ordenament dels convidats durant la cerimònia religiosa a la Catedral de l'Almudena i al banquet al Palau Reial d'El Pardo.

Objectiu: Dissenyar un pla de comunicació que garanteixi una cobertura mediàtica de l'enllaç al territori nacional i internacional.

Resultat: A fi de garantir una cobertura total de l'enllaç, així com també una promoció de la imatge del país i la corresponent capital –i tot sense envair l'acte de flaixos, càmeres i micròfons-, es cedeix l'accés i enregistrament a la televisió pública estatal, TVE, per després distribuir-ne el contingut sense cap cost. A més, per assegurar una retransmissió

de qualitat i simplificar la tasca dels mitjans, se'ls proporciona un programa mediàtic, que clarifica el desenvolupament de l'etapa de cerimònia i en permet la planificació.

Objectiu: Sintetitzar totes les activitats de l'acte en un cronograma.

Resultat: Com indiquen Busquets i Ramiro (2015), la responsabilitat del *wedding planner* de coordinar i sincronitzar proveïdors i membres de l'equip de treball durant les tres etapes de l'esdeveniment es simplifica amb l'eina del cronograma, lliurat a tots els implicats per reduir-ne les probabilitats d'error i multiplicar-ne les de l'èxit.

Objectiu: Aproximar el cost total de l'acte a partir dels pressupostos verídics proporcionats per empreses proveïdores.

Resultat: Amb la intenció d'aportar una proposta fidel i d'aplicació professional, s'ha contactat via e-mail amb un llarg llistat de proveïdors de proximitat, localitzats a múltiples *blogs* del sector i pre-seleccionats d'acord les valoracions enregistrades. Així, el cost total de l'acte que s'aproxima suma els pressupostos mitjans recopilats i en resta els costos sufragats pels convidats, tals com l'allotjament.

Objectiu: Proposar possibles actualitzacions protocol·làries.

Resultat: Estudiats els principals punts protocol·laris d'obligada aplicació durant l'acte, seria ric proposar l'acceptació, d'igual forma, d'una cerimònia laica i civil quan el consort sigui ateu, d'acord la aconfessionalitat amb què es descriu l'Estat espanyol. Així, es promouria la diversitat religiosa i s'actualitzaria la imatge clàssica de la reialesa espanyola.

Amb tot, seria interessant complementar el present Treball amb una línia d'estudi que se'n deriva: el *security plan*, donat l'enorme i planificat desplegament policial i militar que tal esdeveniment exigeix.

7. BIBLIOGRAFIA

7.1 Monogràfics

- DE URBINA, José Antonio (2001). *El gran libro del protocolo*. Madrid: Editorial Temas de hoy.
- ESCAMILLA RODRÍGUEZ, Julia (2005). *Organización y protocolo en las bodas*. Madrid: Ediciones Procotolo
- FUENTE LAFUENTE, Carlos (2006). *Protocolo oficial: las Instituciones espaólas del Estado y su ceremonial*. Madrid: Editorial Protocolo.
- OTERO ALVARADO, Mª Teresa (2014). *Protocolo y empresa. El ceremonial corporativo*. Barcelona: Editorial UOC.
- TORRENTS, Raimond (2016). *Organització estratègica d'esdeveniments*. Barcelona: Oberta Publishing.

7.2 Articles

- CASA DE S.M. EL REY (2004). *Enlace matrimonial de su Alteza Real el Príncipe de Asturias y Doña Letizia Ortiz Rocasolano*. Recuperat de: <http://www.casareal.es/ES/Documents/boda/info/anexo.pdf>
- MERINO, Francisco (2010). *Victoria de Suecia ya tiene, por fin, a su príncipe*. Revista Internacional de Protocolo, núm. 55, pàg. 34.
- SÁNCHEZ, MAR (2015). *Notas sobre la evolución del protocolo y el ceremonial en España*. *Estudios institucionales*, núm. II (2), pàg. 55-63. Recuperat de: https://www.researchgate.net/publication/323462905_Notas_sobre_la_evolucion_del_protocolo_y_el_ceremonial_en_EspanaNotes_on_the_evolution_of_the_protocol_and_ceremonial_in_Spain

7.3 Lleis, ordres i decrets

- REAL DECRET 470/2014, de 13 de juny, pel que es modifica el Real Decret 1368/1987, de 6 de novembre sobre el Règim de títols, tractaments i honors de la Família Reial i els Regents. *Boletín Oficial del Estado*. Madrid: 19 de juny de 2014, núm. 149, pàg 46.399 - 46.400.

- REAL DECRETO 1368/1987, de 6 de novembre, sobre el Règim de títols, tractaments i honors de la Família Reial i els Regents. *Boletín Oficial del Estado*. Madrid: 2 de desembre de 1987, núm. 271.
- REAL DECRETO 2099/83, de 4 d'agost de 1983, pel que s'aprova l'Ordenament General de Precedències a l'Estat. *Boletín Oficial del Estado*. Madrid: 8 d'agost de 1983, núm. 188, pàg 149-156.

7.4 Publicacions periòdiques

- ABC (2004). *El Príncipe vestirá en su boda el uniforme de etiqueta del Ejército de Tierra*. ABC: secció Actualidad. Recuperat de: https://www.abc.es/hemeroteca/historico-19-02-2004/abc/Nacional/el-principe-vestira-en-su-boda-el-uniforme-de-etiqueta-del-ejercito-de-tierra_243769.html#
- ABC (2004). *Las invitaciones para la boda real empiezan a llegar a sus destinatarios*. ABC: secció Actualidad. Recuperat de: https://www.abc.es/hemeroteca/historico-03-04-2004/abc/Home/las-invitaciones-para-la-boda-real-empiezan-a-llegar-a-sus-destinatarios_962774418776.html
- BAREÑO, Gonzalo (2004). *El coste total de la boda del Príncipe asciende a unos 40 millones de euros*. Diario de León: secció Sociedad. Recuperat de: https://www.diariodeleon.es/noticias/sociedad/coste-total-boda-principe-asciende-40-millones-euros_139095.html
- CNN (2014). *Las 10 familias reales de Europa y sus herederos*. CNN: secció Mundo. Recuperat de: <https://cnnespanol.cnn.com/2014/06/19/las-10-familias-reales-de-europa-y-sus-herederos/>
- DOMÍNGUEZ, Amor (2018). *El mejor peluquero de España está en Oviedo*. La Nueva España: secció Asturias. Recuperat de: <https://www.lne.es/oviedo/2018/10/02/mejor-peluquero-espana-oviedo/2357308.html>
- EL MUNDO (2004). *Haendel recibirá a Letizia en La Almudena*. El Mundo: secció Especiales. Recuperat de: https://www.elmundo.es/especiales/2004/04/espana/bodareal/noticia_musica.html

- EL PAÍS (2004). *Una cena de gala reúne a los 300 invitados más selectos en el último acto oficial antes de la boda*. El País: sección Actualidad. Recuperat de: https://elpais.com/elpais/2004/05/22/actualidad/1085213817_850215.html
- ESPAÑA GASTRONOMÍA (2013). *Top 3 de los mejores maestros pasteleros en España*. España Gastronomía: sección Nacional. Recuperat de: <https://espana.gastronomia.com/noticia/430/top-3-de-los-mejores-maestros-pasteleros-en-espana>
- FONT, Consuelo (2014). *Las fiestas no oficiales que se celebraron por la boda real*. El Mundo: sección LOC. Recuperat de: <https://www.elmundo.es/loc/2014/05/21/537b4ff8ca4741bf388b456d.html>
- GALÁN, Lola (2004). *“Te recibimos con los brazos abiertos”*. El País: sección España. Recuperat de: https://elpais.com/diario/2004/05/23/espana/1085263223_850215.html
- HOLA.COM (2003). *Doña Letizia Ortiz: 'El Príncipe se declaró como un hombre que ama a una mujer'*. Hola.com: sección Bodas Reales. Recuperat de: <https://bodasreales.hola.com/principe-felipe-letizia-ortiz/noticias/20031106776/boda/principe/letizia/peticion/>
- HOLA.COM (2004). *Cocina tradicional espanyola para un banquete histórico*. Hola: sección Bodas Reales. Recuperat de: <https://bodasreales.hola.com/principe-felipe-letizia-ortiz/noticias/20040522768/boda/principe/letizia/menu/>
- HOLA.COM (2004). *El príncipe Felipe luce el uniforme de Gran Etiqueta del Ejército de Tierra en su boda*. Hola: sección Bodas Reales. Recuperat de: <https://bodasreales.hola.com/principe-felipe-letizia-ortiz/noticias/20040522769/boda/principe/letizia/uniforme/>
- HOLA.COM (2011). *La primera boda real tras la Segunda Guerra Mundial: Isabel II y el príncipe Felipe*. Hola: sección Bodas Reales. Recuperat de: <https://bodasreales.hola.com/principe-guillermo-kate-middleton/bodas-con-historia/201102051573/reina-isabel/duque-edimburgo/boda-real/1/>
- JORRÍN, Javier (2018). *La próxima recesión llegará antes de 2020: ¿cómo y por qué ocurrirá?* El Confidencial: sección Economía. Recuperat de: https://www.elconfidencial.com/economia/2018-03-19/proxima-recesion-crisis-economia-crecimiento_1537306/

- LA GACETA DE MADRID (11 d'octubre 1846). *Ceremonial de los Reales Desposorios*. La Gaceta, núm. 4410, pàg 3.
- LA NUEVA (2004). *La boda del príncipe Felipe y Letizia Ortiz... todo un negocio*. La Nueva: secció El Mundo. Recuperat de: <https://www.lanueva.com/nota/2004-5-20-9-0-0-la-boda-del-principe-felipe-y-letizia-ortiz-todo-un-negocio>
- LA VANGUARDIA (2018). *¿Qué es el Toisón de Oro?* La Vanguardia: secció Política. Recuperat de: <https://www.lavanguardia.com/politica/20180130/44401840781/toison-de-oro-princesa-leonor-felipe-vi.html>
- LA VOZ DE ASTURIAS (2018). *Las normas que deberán seguir los invitados a la boda del príncipe Harry y Meghan Markle*. La Voz de Asturias: secció Información. Recuperat de: <https://www.lavozdeasturias.es/noticia/informacion/2018/05/18/normas-deberan-seguir-invitados-boda-principe-harry-meghan-markle/00031526635981196925920.htm>
- LIBERTAD DIGITAL (2004). *Ambiente neutro y sobrio en la decoración de la catedral para la boda*. Libertad Digital: secció Sociedad. Recuperat de: <https://www.libertaddigital.com/sociedad/ambiente-neutro-y-sobrio-en-la-decoracion-de-la-catedral-para-la-boda-1276221315/>
- MARTÍNEZ, Marta (2018). *Teresa Palazuelo, la diseñadora de vestidos de novia de la 'gente bien' de Madrid*. Vanity Fair: secció Moda. Recuperat de: <https://www.revistavanityfair.es/lujo/moda/articulos/teresa-palazuelo-la-disenadora-de-vestidos-de-novia-de-las-gente-bien-de-madrid/33921>
- ORDÓÑEZ, Benito. *El Patio del Príncipe, donde se celebró el banquete, se abre hoy al público*. Diario de León.es: secció Noticias. Recuperat de: http://www.diariodeleon.es/noticias/afondo/patio-principe-donde-celebro-banquete-abre-hoy-publico_138945.html
- REBELIÓN (2003). *La Corona española incumple las propias normas de la monarquía que le otorgan sus privilegios*. Rebelión: secció España. Recuperat de: <https://www.rebelion.org/hemeroteca/spain/031223leyes.htm>
- SÁNCHEZ, D (2017). *Las pensiones de 2030: 60% del sueldo y jubilación a los 66 años de media*. Libre Mercado: secció España. Recuperat de:

<https://www.libremercado.com/2017-02-08/las-pensiones-de-2030-60-del-sueldo-y-jubilacion-a-los-66-anos-de-media-1276592147/>

- SÁNCHEZ, Teresa (2011). *Las diez principales medidas de Rajoy para salir de la crisis económica*. ABC: sección Economía. Recuperat de: <https://www.abc.es/20111219/economia/abci-medidas-economicas-rajoy-201112191206.html>
- SANTAMARÍA, Paloma (2014). *Los 15 hoteles más lujosos de Madrid*. ABC: sección Viajar. Recuperat de: https://www.abc.es/viajar/alojamientos/20140509/abci-hoteles-lujosos-madrid-201405071018_1.html
- SERRANO, María Isabel (2004). “*¡Mira, allí comió Letizia!*”. ABC: sección Actualidad. Recuperat de: https://www.abc.es/hemeroteca/historico-25-05-2004/abc/Madrid/jmira-alli-comio-letizia!_9621679868322.html

7.5 Blogs

- ÁLVAREZ, Purificación (2005). *Información general del acto. Horarios, fechas y lugares*. Protocolo.org. Recuperat de: <https://www.protocolo.org/modelos/cursos-y-manuales/proyecto-boda-real/informacion-general-del-acto-horarios-fechas-y-lugares.html>
- LAGUÍA, Belén (2017). *Cocina de vanguardia en la boda de Felipe VI y Letizia*. Guía Repsol. Recuperat de: <https://www.guiarepsol.com/es/comer/nuestros-favoritos/menu-con-historia-la-cena-de-la-boda-de-letizia-y-felipe/>
- NOBLE Y REAL (2011). *Lujo de reyes: el Rolls-Royce Phantom IV*. Noble y Real. Recuperat de: <http://nobleymreal.blogspot.com/2011/07/lujo-de-reyes-el-rolls-royce-phantom-iv.html?m=1>
- PUBLIBODA (2012). *Invitaciones a la boda Real*. Publiboda. Recuperat de: http://www.publiboda.com/boda_real/invitaciones/index.html
- TODO COLECCIÓN (2018). *Felipe- Leticia invitación original almuerzo boda Príncipe Felipe y Leticia*. Todo Colección.net. Recuperat de: <https://www.todocoleccion.net/documentos-antiguos/felipe-leticia-invitacion-original-almuerzo-boda-principe-felipe-leticia~x49594951>

7.6 Pàgines web

- CASA REAL.ES. *Enlace matrimonial*. Recuperat de: <http://www.casareal.es/ES/Documents/boda/enlace/enlace.html>

- GOBIERNO DE ESPAÑA. *Símbolos y precedencias del Estado*. Recuperat de: <http://www.exteriores.gob.es/Portal/es/Ministerio/Protocolo/Paginas/SimbolosdeIEstadoyPrecedenciasdelEstado.aspx>
- ROYAL COLLECTION TRUST (2007). *A Royal Wedding*. London: Royal Collection Trust. Recuperat de: <https://www.rct.uk/collection/themes/trails/royal-weddings>
- ROYAL UK. *70 facts about The Queen and The Duke of Edinburgh's Wedding*. Royal UK. Recuperat de: <https://www.royal.uk/70-facts-about-queen-and-duke-edinburghs-wedding>

8. ANNEXES

8.1 Qüestionari inicial del *wedding planner*

CUESTIONARIO INICIAL

INFORMACIÓN CEREMONIA Y RECEPCIÓN

FECHA DE LA BODA (aprox):	
DÍA ALTERNATIVO:	
TIPO DE CEREMONIA:	
ZONA DESEADA	Ceremonia: Recepción:
LUGAR DE CEREMONIA:	HORA:
LUGAR DE RECEPCIÓN:	HORA:
TIPO DE RECEPCIÓN/FORMALIDAD:	
TEMÁTICA O COLOR:	
NOTAS:	

Figura 9. Plantilla a emplenar durant la primera entrevista amb els nuvis.

8.2 Extracte de la certificació eclesiàstica de matrimoni

CERTIFICACIÓN ECLESIÁSTICA DE MATRIMONIO	
Ejemplar que será devuelto a la Parroquia.	
SR. JUEZ ENCARGADO DEL REGISTRO CIVIL DE: _____	
Quien suscribe _____	
Párroco de: _____ o sacerdote legítimamente delegado para expedir esta certificación, CERTIFICA que han contraído matrimonio canónico:	
D. _____ (2) D.N.I.: _____	
Estado civil previo: _____	
Hijo de _____ y de _____, nacido el día _____ mes _____ año _____, lugar de nacimiento _____ provincia de _____ Inscrito el nacimiento en el tomo _____ página _____ Nacionalidad _____ Sujeto al derecho _____ (3) _____ Profesión _____ residencia _____	
C/ _____ Número _____ Municipio _____ provincia de _____	
y	
Da. _____ (2) D.N.I.: _____ Estado civil previo: _____ Hija de _____ y de _____, nacida el día _____ mes _____ año _____, lugar de nacimiento _____ provincia de _____ Inscrito el nacimiento en el tomo _____ página _____ Nacionalidad _____ Sujeto al derecho _____ (3) _____ Profesión _____, residencia C/ _____ Número _____ Municipio _____ provincia de _____	
EL MATRIMONIO SE CELEBRÓ EN:	
La Iglesia _____ dentro de la Parroquia de _____ Fecha: Año _____ mes _____ día _____ hora _____ Residencia del matrimonio: Municipio _____ provincia _____ de _____	
OBSERVACIONES: _____	
Según la documentación aportada y manifestaciones de los contrayentes. Lo que tengo el honor de comunicar a usted para los efectos siguientes	
En _____, a _____ de _____ de _____	
Firma _____	
<i>(A cumplimentar por el Registro Civil)</i>	
Registro Civil No: _____ del municipio _____ Provincia _____ Inscripción realizada el día _____ de _____ de _____ en el tomo _____ página _____	
El encargado del Registro Civil acusa recibo de la presente certificación eclesiástica del Matrimonio. _____ de _____ de _____	
(sello)	
Rdo. Sr. Párroco de _____	

Figura 10. Escamilla, 2005

8.3 Mail del Cap de Protocol de la Casa de Sa Majestat el Rei

CASA DE S. M. EL REY
EL JEFE DE PROTOCOLO

PALACIO DE LA ZARZUELA
// de diciembre de 2018

ANDREA ESPINOSA VIDE
andrea.espinosa@hotmail.com

Estimada amiga:

Acuso recibo y agradezco mucho tu atento escrito de 24 de noviembre, en el que planteas algunas consultas relacionadas con la organización de la boda de Sus Majestades los Reyes en el año 2004 para el trabajo final que estás realizando en tus estudios de Master en Comunicación corporativa, Protocolo y Eventos en la Universitat Oberta de Catalunya.

He de comunicarte que no es habitual proporcionar información sobre estos aspectos, no obstante, y por si fuera de tu interés, te facilito el siguiente enlace: www.casareal.es, correspondiente a la página web de la Casa de Su Majestad el Rey, donde se reúne un amplio contenido.

Actualmente, la información relativa a los actos relacionados con la Casa de Su Majestad el Rey aparece recogida en las hemerotecas y medios de comunicación que, habitualmente, describen de una forma extensa el desarrollo de los mismos y de donde podrás extraer algunas líneas generales que podrían servirte de base para tu trabajo.

Aunque no se dispone de una publicación que recoja las normas del Protocolo Real de forma específica, me permito incluirte algunos títulos de manuales que desglosan normas de protocolo y que te podrían ser de utilidad:

- *El gran libro del protocolo*, de José Antonio de Urbina.
- *Protocolo oficial: Las Instituciones Españolas del Estado y su Ceremonial*, de Carlos Fuente Lafuente.

Aprovecho la ocasión para enviarte un saludo muy cordial,

Alfredo Martínez Serrano

ABR.

En cumplimiento de la Ley Orgánica 15/1999, se le informa de que los datos de carácter personal proporcionados se incluyen en el fichero "Sistema de Información de Protocolo (SIPROT)" creado con la finalidad de poder realizar las gestiones propias del Servicio de Protocolo de esta Casa. Usted consiente expresamente en que dicha información pueda ser cedida a las Administraciones e Instituciones Públicas a que estrictamente obligue el buen fin de las gestiones desarrolladas. El afectado podrá ejercitar sus derechos de acceso, rectificación, cancelación y oposición ante la Secretaría General de la Casa de Su Majestad el Rey, Palacio de La Zarzuela, 28071 Madrid.

Figura 11. Resposta del Cap de Protocol de la Casa Reial a la meva sol·licitud d'informació sobre la composició de l'equip *wedding planner*